

Громадська думка про правотворення

*/Бюлетень оперативних матеріалів на базі аналізу
правової електронної інформації/*

2012 № 1 (19)

Шановні колеги!

Запрошуємо вас до співдружності в розробці нового періодичного видання, що має на меті оперативно відображати актуальні питання законотворення. Ваші відгуки і пропозиції просимо надсилати за електронною адресою: gdp@yandex.ua.

Громадська думка про правотворення

Бюлетень оперативних матеріалів на базі аналізу
правової електронної інформації
№ 1 (19) 2012

Засновники

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
Національна юридична бібліотека

Головний редактор

О. Онищенко, академік НАН України

Редакційна колегія

В. Горовий,

Н. Іванова (відповідальна за випуск), А. Берегельська,
Л. Присяжна, С. Ємельянов

Заснований у 2011 році
Видається двічі на місяць

Адреса редакції:

НБУВ, просп. 40-річчя Жовтня, 3, Київ, 03039, Україна
gdpp@yandex.ua

Передрук – тільки з дозволу редакції

© Національна бібліотека України
імені В. І. Вернадського, 2012

ЗМІСТ

АКТУАЛЬНА ПОДІЯ	3
АНАЛІТИЧНИЙ РАКУРС	6
НОВИНИ ЗАКОНОТВОРЧОГО ПРОЦЕСУ	10
ВІДГУКИ	28
Проект закону «Про вищу освіту»	28
Проект закону «Про основи державної мовної політики»	31
Проект закону про внесення змін до Закону України «Про трубопровідний транспорт» (щодо реформування нафтогазового комплексу)	33
Інше	38
ЗАРУБІЖНІ ПРАВОВІ НОВИНИ	42
ПРОГНОЗИ	46
ДІАЛОГИ	50
ЩОДЕННИК БЛОГЕРА	52

АКТУАЛЬНА ПОДІЯ

Нова редакція Кримінально-процесуального кодексу України надійшла до парламенту

11 січня Президент України В. Янукович вніс до Верховної Ради України проект нового Кримінально-процесуального кодексу України. Ухвалення нового КПК спрямоване в першу чергу на перехід до якісно нового рівня захисту прав і свобод людини й громадянина.

За словами радника Президента А. Портнова, проект нового КПК пройшов дві міжнародні експертизи, зокрема генерального директорату з питань правосуддя та захисту людської гідності Європейського Союзу, і містить ряд новацій, які, на думку Адміністрації Президента, повинні поліпшити кримінальний процес в Україні.

Екс-міністр юстиції України, президент Інституту правової політики М. Оніщук зазначив, що з прийняттям кодексу «ми будемо мати більш європейську систему судового переслідування, а це означає, що і презумпція невинності, і процесуальні права особи, яка є учасником кримінального переслідування, будуть захищені краще». Також екс-міністр вказав на моменти, які потребують, на його думку, значного доопрацювання. Зокрема, на такий недолік як збереження старої системи доказового права. Експерт зауважив, що «систему доказів та процесуальне регулювання цих відносин має бути змінено». Це стосується і надлишкового адміністрування, яке теж перейшло до нового КПК без змін.

Критично оцінив збільшення в новому кодексі повноважень правоохоронців експерт з кримінального права Центру політико-правових реформ О. Банчук. «У порівнянні з тим, над яким ми працювали до 2009 р., багато що у проекті кодексу змінили. Президент доручив правоохоронцям внести свої правки в документ, і вони постаралися собі на користь». За його словами, слідчі отримують прокурорські повноваження, зокрема вони спілкуватимуться і відповідатимуть на запити суддів замість того, щоб зосередитися суто на слідстві.

На думку експерта Центру політико-правових реформ, цю норму пролобіювало Міністерство внутрішніх справ.

А. Портнов прогнозує, що Верховна Рада прийме нову редакцію Кримінально-процесуального кодексу в лютому. У законопроекті передбачено, що він набере чинності через шість місяців після ухвалення.

Імовірний розвиток подій:

– за прогнозами більшості експертів прийняття нового КПК здійснить позитивний вплив на ефективність кримінального процесу в Україні.

ВРУ ухвалила рішення про перенесення терміну посилення відповідальності за порушення законодавства про захист персональних даних

Парламент відтермінував посилення відповідальності за створення, зберігання, використання персональних баз даних з 1 січня на 1 липня 2012 р.

Ідеться, нагадаємо, про ухвалені раніше зміни до Кримінального кодексу України щодо відповідальності за незаконне збирання, поширення конфіденційної інформації про особу чи незаконну зміну такої інформації. КК передбачає покарання штрафом від п'ятисот до однієї тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами строком до двох років, або арештом на строк до шести місяців, або обмеженням волі на строк до трьох років. Ті самі дії, вчинені повторно, або якщо вони заподіяли істотну шкоду охоронюваним законом правам, свободам та інтересам особи, – караються арештом на строк від трьох до шести місяців або обмеженням волі на строк від трьох до п'яти років, або позбавленням волі на той самий строк .

Наприкінці минулого року перспектива набрання чинності нових, жорсткіших, вимог до баз персональних даних досить активно обговорювалася як у ЗМІ, так і в бізнес-середовищі. Фактично одностайним був висновок про те, що ухвалений раніше закон про захист персональних даних є ще сирым, його практично реалізація залишає багато питань і потребує прийняття цілої низки підзаконних нормативних актів. Без них підприємці наражалися б на досить серйозні штрафи майже автоматично: прогалини в доку-

менті унеможлиблюють безумовне виконання його норм, що може спричинити необґрунтоване залучення до адміністративної й кримінальної відповідальності посадових осіб власників баз персональних даних.

При цьому проконтролювати виконання підприємствами законодавчої норми про реєстрацію БПД дуже складно. За підрахунками експертів, ідеться про бази, створені приватними підприємцями, громадськими організаціями, лікарнями, школами, бібліотеками, державними органами – не менше 15 млн баз даних. Це актуалізує і питання щодо процесу реєстрації баз, що виявився адміністративно складною процедурою, вимагаючи від підприємця витратити чимало часу як на підготовку таких документів, так і на багатогодинне стояння в чергах.

Як резюмує керуючий партнер юридичної компанії «Лігал асистанс груп» Д. Євдій, формалізм і бюрократизм цього закону фактично не так захищають суб'єктів персональних даних, як створюють додаткові незручності для бізнесу, для будь-якої соціальної діяльності.

Тож наразі, як повідомляє на своїй сторінці у Facebook глава Держкомпідприємництва М. Бродський, робоча група Міністерства юстиції працює над змінами до Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо порушення законодавства про захист персональних даних». Як пише чиновник, «одна з основних задумок закону, який вступив в дію, полягала в превентивному контролі баз даних. Тобто не дати можливість кустарним ділкам так званого директ-маркетингу купувати інформацію про клієнтів, щоб потім «впарювати» вам товари і послуги, про які ви не просили. Принаймні такі були цілі. Так це працює у Європі відповідно до директиви ЄС і Конвенції про захист особи у зв'язку з автоматичною обробкою даних. Такою була вимога Європи до України. Але у європейських документах немає ні слова про санкції, а низка положень нашого закону не витримує критики з погляду їх практичної реалізації. Крім того, як це буває, у закон потрапило декілька корупційних норм. У ньому, перш за все, немає чіткого визначення, що таке база даних. А значить, незрозуміло, що і як потрібно захищати».

З огляду на такі обставини в грудні було створено парламентську робочу групу, яка тепер розробляє доповнення до закону про захист персональних даних.

АНАЛІТИЧНИЙ РАКУРС

Н. Тарасенко, мол. наук. співроб.

Між зонами вільної торгівлі

Найближчим часом до Верховної Ради надійде на ратифікацію договір про створення зони вільної торгівлі держав-учасниць СНД, підписаний у жовтні минулого року в Санкт-Петербурзі.

Нагадаємо, за оцінками спеціалістів, у обгортку ЗВТ сторони «вмонтували» деякі елементи митного союзу: у проекті передбачено, зокрема, механізми узгодження митної політики щодо третіх сторін і навіть деякі обмеження в правах регулювання валютних розрахунків. По суті, торговельний режим, зафіксований у Петербурзі, – умовно кажучи, щось середнє між ЗВТ та Митним союзом.

Водночас договір передбачає низку вилучень з режиму вільної торгівлі, зокрема, на цукор, нафту і газ, які передбачають скасувати з часом, щоправда, без зазначення кінцевих термінів цього процесу. Перелік незначний у порівнянні з чинними обмеженнями, наприклад, у торгівлі між Україною та РФ, але принциповий.

Перше й, мабуть, головне – енергоносії – здешевлення блакитного палива й чорного золота внаслідок лібералізації торгівлі для нашої країни не передбачено. Ціна питання – 19,6 млрд дол., за даними Держкомстату.

Інші важливі для України позиції у договорі враховано повністю або частково. Зокрема, обмеження майже не поширюються на металургійну сировину, напівфабрикати та вироби з неї. На думку деяких експертів, це може привести до більшої взаємодії України та Росії в сфері металургії. Адже з початку 2011 р. експорт українського лому металів упав на 55,6 % через мита. Тепер вивезення металу може поступово зростати.

Отже, ЗВТ піде на користь вітчизняним металургам. Найбільший зиск матимуть виробники труб, які експортують до країн СНД 71,2 % продукції. Щоправда, Україна обмежуватиме експорт ферохромнікелю, нержавіючої сталі у зливках, штейну мідного тощо, але частка цих позицій у загальному обсязі експорту дуже незначна – менш як 0,1 %, і погоди на ринку ці обмеження не роблять. Вочевидь, експортні мита на означенні товари покликані захистити насамперед внутрішній ринок.

Позитивним для всіх учасників договору є зняття митних платежів для виробників експортерів-імпортерів механічного, шляхового, електричного обладнання, машин, механізмів, транспортних засобів тощо. Для України зиск у цій позиції зіставний з металургійним.

Важливим досягненням є лібералізація торгівлі продукцією АПК у межах СНД. Росія – один із найбільших ринків для українських виробників харчових продуктів: м'яса зернових, сиру, шоколаду та кондитерських виробів, алкогольних напоїв. Договором про ЗВТ обмеження на ввезення української горілки передбачили лише Казахстан та Киргизстан. За іншими означеними позиціями обмежень немає.

Водночас РФ, Білорусь, Казахстан, Молдова і Таджикистан запровадили мито в обсязі 340 дол. за 1 т на імпорт українського цукру. Слід зауважити, що у МінАПК за результатами у 2011 р. очікують виробництво 2 млн т цукру, що на 30 % більше минулорічного. Це повністю забезпечить потреби внутрішнього ринку і створить експортний потенціал щонайменше 200 тис. т. Однак мита можуть зробити такий експорт не вигідним. Відтак Міністерство аграрної політики веде переговори з Митним союзом щодо встановлення з наступного року тарифної квоти на постачання до Росії українського бурякового цукру в режимі вільної торгівлі в обсязі 100 тис. т. «Надалі нам необхідно досягти домовленостей щодо поступового збільшення квоти до 500 тис. т», – заявив М. Присяжнюк.

Договір передбачає, що після ратифікації торговельні обмеження мають бути скасовані. Головним критерієм відносин між країнами стане Генеральна угода з тарифів та торгівлі, яка лягла в основу СОТ. Країни можуть змінювати існуючі та вводити нові мита лише за умови різкого погіршення економічної ситуації, яке загрожуватиме стабільності економіки. Про це потрібно буде повідомляти за місяць і потім чекати розгляду цього питання в арбітражній комісії в Санкт-Петербурзі.

Щорічний ефект від дії ЗВТ у рамках СНД Мінекономіки оцінює в межах 5–2 % приросту ВВП для різних галузей. За допомогою можливостей, отриманих з новою угодою, уряд розраховує поліпшити торговий баланс країни, негативне сальдо якого, хоч і зменшилося в порівнянні з докризовими показниками, але все одно становить близько 6 млрд дол.

Позитивом від укладення угоди, безперечно, є й адаптація режиму торгівлі до норм СОТ (яким відпер має відповідати застосування

антидемпінгових і компенсаторних заходів, а також технічних бар'єрів, санітарних і фітосанітарних норм), а також більш-менш зрозумілий опис процедури розв'язання конфліктів (сторони звертатимуться або до Економічного суду СНД, або до спеціальної експертної комісії).

В українському експертному середовищі думки щодо умов участі України в зоні вільної торгівлі в рамках СНД розділилися.

Одні фахівці підтримують очікування економічної вигоди для України та переведення хоча б частини торговельно-економічних суперечок з лобістсько-політичної в міжнародно-правову площину.

Разом з тим експерти переконані, що створення Зони вільної торгівлі із СНД не стане гальмом для підписання подібної угоди з Євросоюзом, навіть, навпаки, пришвидшить цей процес. Підписаний у Санкт-Петербурзі документ передбачає створення класичної ЗВТ, основою якої є вільна торгівля товарами. Це не інтеграційна угода, на відміну від інтеграційного документа, який готується Україною та ЄС і передбачає створення глибокої та всеосяжної ЗВТ, що включатиме в себе не тільки товари, а й послуги, капітали, і в майбутньому – робочу силу, а отже – інтегруватиме Україну у внутрішній ринок ЄС. За словами міністра закордонних справ України К. Грищенка, «ЗВТ із країнами Співдружності не сприяє і не заважає інтеграції України в ЄС. Це, як кажуть, «яблука та апельсини».

З відсутністю суперечності між двома зонами вільної торгівлі погоджуються також українські політологи. Так, В. Фесенко наголошує, що Україна вкрай зацікавлена в лібералізації режиму зовнішньої торгівлі як із країнами Європейського Союзу, так і з країнами СНД. «На Євросоюз припадає близько 30 % нашої зовнішньої торгівлі, на країни СНД – близько 38 %, і ми не можемо відмовитися ні від західного, ні від східного вектора нашої зовнішньої торгівлі, і лібералізувати зовнішню торгівлю ми маємо як із СНД, так і з Європейським Союзом – в цьому саме й полягає наш економічний інтерес», – відзначив експерт, додавши при цьому, що «Україна була одним з розробників угоди про зону вільної торгівлі з країнами СНД і прагнула підписання цієї угоди».

На думку заступника директора Агентства моделювання ситуацій О. Голобуцького, «підписання угоди про створення зони вільної торгівлі з країнами СНД є важливою перемогою України в зовнішньоекономічній сфері, а також повністю відповідає інтересам країни».

«Уніфікація правил вільної торгівлі в межах СНД має сприяти поживленню торгівлі в цьому просторі. Це не суперечить членству

в СОТ. Не завадить і зоні вільної торгівлі з ЄС», – говорить президент Центру ринкових реформ, перший заступник директора Національного інституту стратегічних досліджень при Президенті України Я. Жаліло.

Інша група експертів не розділяє «економічного оптимізму» стосовно участі України у ЗВТ із СНД, наголошуючи, що від підписання угоди про Зону вільної торгівлі наша країна нічого не виграє. Адже енергоносії, які становлять більше третини російського імпорту, дешевшими не стануть.

Політичний аналітик, експерт з міжнародних питань О. Палій, наприклад, переконаний, що особливого значення угода про зону вільної торгівлі з країнами СНД не матиме, тому що з ЗВТ виключені товарні групи, які формують основний товарообіг між Росією та Україною, між Україною та іншими державами СНД. Зокрема, із зони вільної торгівлі з Росією виключені газ і нафта. В угоді 1994 р. подібного виключення не було.

До того ж відносно України встановлюється особливий, що відрізняється від загального, спосіб визначення експортних мит на вуглеводні. Наприклад, при експортуванні природного газу для всіх споживачів РФ та Казахстану встановлено 30-відсоткове мито, але виключно для України його визначатимуть за спеціальною формулою.

Інше виключення – метали: Росія захищає свій ринок від більш конкурентоспроможної продукції української металургійної промисловості і, таким чином, прибирає Україну як конкурента для себе. Наступне виключення – цукор: український цукор є більш конкурентоспроможним, ніж російський. Росія зберегла мито на ці товари.

У вільній торгівлі між Росією та Україною залишаються ті товари, які Росія не в змозі замінити своїми аналогами, наприклад, продукція машинобудування. Тим більше, у цьому випадку рішення приймають державні корпорації, і жодної конкуренції в цій сфері не існує.

Тож підписання даної угоди – символічний крок. Якщо Україна і матиме певні вигоди від цієї угоди, то вони будуть дуже периферійні і не стосуватимуться тих груп товарів, які становлять основу нашого експорту.

Директор Інституту політичних консультацій та економічних досліджень І. Бураковський вважає, що укладення угоди щодо ЗВТ із СНД не можна переоцінювати, оскільки декілька учасників СНД ще не приєдналися до неї. «Для подібних угод важливо, щоб вони стосувалися максимально широкого кола торговельних партнерів і

містили мінімальне число обмежень по товарних позиціях», – зазначив експерт.

Він нагадав, що двосторонні угоди про ЗВТ Україна раніше вже підписала з РФ, Білоруссю і Казахстаном. «Тобто де-факто у нас і так є з ними режим вільної торгівлі, з певними вилученнями, тому з підписанням нової угоди принципово нічого не змінюється», – пояснив директор ІПКЕД.

За його словами, ключовим моментом будь-якого договору щодо ЗВТ є механізми регулювання експорту, і в даному випадку насамперед все має значення розмір російських експортних мит на нафту і газ. Їх скасування або зниження принесли б економічну вигоду для кінцевих споживачів російських енергоресурсів у СНД.

Разом з тим загроза запровадження Митним союзом загороджувальних мит на імпорт окремих видів продукції з інших країн СНД, у тому числі України, щонайменше відсувається з підписанням договору про ЗВТ.

НОВИНИ ЗАКОНОТВОРЧОГО ПРОЦЕСУ

З 3 грудня по 14 січня Президентом України були підписані такі закони:

1. Закон № 4050-VI «Про державну службу».

Законом визначається вичерпний перелік осіб, на яких не поширюється законодавство про державну службу (зокрема, політичні посади), встановлюються вимоги до політичної неупередженості державного службовця (покладається обов'язок неупереджено виконувати свої службові обов'язки незалежно від партійної належності та особистих політичних переконань).

2. Закон № 4190-VI «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо визначення підсудності справ про арешт на морські судна».

Закон передбачає внесення відповідних змін до законодавчих актів України у зв'язку з приєднанням України до Міжнародної конвенції з уніфікації деяких правил щодо накладення арешту на морські судна, яка була укладена в м. Брюссель 10 травня 1952 р.

Закон сприяє вдосконаленню правового забезпечення діяльності українських судноплавних компаній, які здійснюють міжнародні перевезення вантажів та пасажирів

рів, і формалізує процедуру арешту українських суден у портах держав-учасниць конвенції.

3. Закон № 4196-VI «Про внесення змін до деяких законів України у сфері охорони здоров'я щодо посилення контролю за обігом лікарських засобів, харчових продуктів для спеціального дієтичного споживання, функціональних харчових продуктів та дієтичних добавок». Документом, зокрема, внесено зміни до ч. 4 ст. 26 Закону «Про лікарські засоби», де вказано про дозвіл рекламування лікарських засобів, які відпускаються без рецепта лікаря та не внесені до переліку заборонених до рекламування лікарських засобів. Перелік лікарських засобів, заборонених до рекламування, затверджується центральним органом виконавчої влади у галузі охорони здоров'я. Вимоги до реклами таких лікарських засобів встановлюються Законом України «Про рекламу».

Законом встановлено заборону на рекламування лікарських засобів, застосування та відпуск яких дозволяється лише за рецептом лікаря, а також тих, що внесені до переліку заборонених до рекламування лікарських засобів.

4. Закон № 4209-VI «Про ратифікацію Угоди між Україною та Португальською Республікою про соціальне забезпечення».

Угода, підписана 7 липня 2009 р. у м. Лісабон, застосовується до законодавства України щодо: соціального страхування, яке стосується хвороби (тимчасової непрацездатності), вагітності й пологів (материнства), допомоги на поховання, нещасних випадків на виробництві, професійних захворювань і/або смерті з цих причин, безробіття, пенсії за віком, по інвалідності, у зв'язку з втратою годувальника, за вислугу років згідно з законодавством про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування; державної допомоги сім'ям з дітьми в разі народження дитини та догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку.

Стосовно Португальської Республіки угода застосовується: для системи соціального забезпечення – до законодавства щодо схем соціального забезпечення, що застосовується до більшості працюючих за наймом і самозайнятих осіб, та схем добровільної участі системи страхування щодо призначеної допомоги – у разі хвороби, материнства, батьківства й усиновлення (удочеріння), професійних захворювань, безробіття, інвалідності, досягнення певного віку та смерті; до схеми, що застосовується до допомоги на сімейні витрати підсистеми захисту сімей системи соціального захисту громадян; до схеми відшкодування збитків у зв'язку з нещасними випадками на виробництві.

Угода спрямована на розвиток взаємного співробітництва у сфері соціального захисту населення України та Португальської Республіки й врегулювання питань соціального забезпечення громадян обох держав.

5. Закон № 4210-VI «Про ратифікацію Угоди між Кабінетом Міністрів України та Урядом Азербайджанської Республіки про заходи, які стосуються

розвитку співробітництва у сфері транспортування нафти територією України. Угодою закріплено домовленості щодо умов, обсягів і напрямів транспортування нафти Азербайджанською Республікою системою магістральних нафтопроводів України: у напрямку Кременчуцького НПЗ з порту Одеса та нафтопереробних підприємств Західної України; транзитом у напрямку НПЗ у м. Мозир, Республіка Білорусь; транзитом територією України в напрямку країн Центральної та Східної Європи (Угорщини, Словаччини та Чехії), а також у напрямку НПЗ Республіки Польща з використанням білоруської та польської ділянок нафтопроводу «Дружба» (на період до завершення будівництва нафтопроводу «Броди – Плоцьк»).

6. Закон № 4223-VI «Про внесення змін до деяких законів України щодо процедури встановлення тарифів на житлово-комунальні послуги».

Метою закону «є забезпечення беззбиткової діяльності підприємств ЖКГ, створення умов для поступового приведення тарифів до економічно обґрунтованого рівня та створення рівних умов для суб'єктів господарювання у сфері ЖКГ».

Закон передбачає скорочення строків та спрощення процедури встановлення органами місцевого самоврядування тарифів на житлово-комунальні послуги, зокрема шляхом зменшення на 15 днів терміну, протягом якого споживач житлово-комунальних послуг повідомляється виконавцем/виробником про зміну вартості житлово-комунальних послуг, а також віднесення актів органів місцевого самоврядування, якими встановлюються ціни/тарифи на житлово-комунальні послуги, до таких, на які не поширюється державна регуляторна політика.

Порядок доведення до споживачів інформації та врахування позиції територіальних громад щодо зміни тарифів, їх структури, обґрунтування необхідності зміни тарифів, переліку житлово-комунальних послуг розробляється та затверджується центральним органом виконавчої влади у сфері житлово-комунального господарства.

7. Закон № 4235-VI «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо перегляду ставок деяких податків і зборів». Згідно з документом, до 198 євро/т зросли акцизи на бензини моторні з вмістом свинцю 0,013 г/л або менше; із вмістом не менш як 5 мас. % біоетанолу або не менш як 5 мас. % етил-трет-бутилового етеру або їх суміші; інші бензини; з вмістом свинцю більш як 0,013 г/л та інші легкі дистилати.

Акциз на авіаційні бензини та паливо для реактивних двигунів збільшився з 28 до 30 євро/т.

Зміни до Податкового кодексу вступили в силу з 1 січня 2012 р.

8. Закон № 4289-VI «Про внесення зміни до ст. 5 Закону України «Про судовий збір» щодо доповнення переліку пільгових категорій». Ч. 1 ст. 5 Закону «Про судовий збір» доповнено п. 121, згідно з яким від сплати судового збору звільняється «Державне агентство резерву України та підприємства, установи, організації, які належать до сфери його управління, – у справах, що вирішуються на підставі законодавства про державний матеріальний резерв».

9. Закон України № 4191-VI «Про граничний розмір компенсації витрат на правову допомогу у цивільних та адміністративних справах».

Законом визначено гарантії компенсації в цивільних та адміністративних справах витрат на правову допомогу, понесених стороною, на користь якої винесено судове рішення і яка не є суб'єктом владних повноважень, за рахунок іншої сторони або відповідно до закону за рахунок держави.

10. Закон України № 4222-VI «Про внесення змін до Закону України «Про теплопостачання» щодо використання технологічного мінімуму природного газу».

Згідно з законом облгази отримують право обмежувати в опалювальний період газопостачання теплокомуненерго до технологічного мінімуму в разі неплатежів.

Документом визначено та закріплено технологічний мінімум споживання природного газу.

11. Закон № 4175-VI «Про внесення змін до Закону України “Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку” щодо доповнення переліку ядерних установок». Законом внесено зміни до ст. 1 та 21 Закону України «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку», які спрямовані на врегулювання питань, пов'язаних зі створенням експлуатуючої організації для більш широкого переліку ядерних установок.

Зокрема, ст. 1 доповнена терміном «ядерні підкритичні установки». У ст. 21 функція органу державного управління у сфері використання ядерної енергії та радіаційної безпеки – створення експлуатуючої організації (енергокомпанії) для забезпечення безпечної експлуатації атомних електростанцій замінено на створення експлуатуючої організації для забезпечення безпечної експлуатації ядерних установок.

12. Закон № 4188-VI «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення контролю за укладенням договорів застави та іпотеки земельних ділянок та прав на них». Головною метою закону є: захист від неправних дій спрямованих проти банківських установ; захист державних коштів, що надійшли до банківських установ у вигляді рефінансування; чітке законодавче визначення порядку оформлення забезпечення виконання зобов'язання земельними ділянками; посилення контролю з боку держави за обігом продукції, що негативно впливає на суспільну мораль.

13. Закон № 4203-VI «Про внесення змін до ст. 8 Закону України “Про автомобільні дороги” щодо класифікації автомобільних доріг загального користування». Згідно з законом, автомобільні дороги загального користування поділяються на автомобільні дороги державного та місцевого значення. Автомобільні дороги державного значення поділяються на міжнародні, національні, регіональні і територіальні.

До міжнародних автомобільних доріг належать дороги, що суміщаються з міжнародними транспортними коридорами та/або входять до європейської мережі

основних, проміжних, з'єднувальних автомобільних доріг та відгалужень, мають відповідну міжнародну індексацію і забезпечують міжнародні автомобільні перевезення.

До національних автомобільних доріг належать автомобільні дороги, суміщені з національними транспортними коридорами і не належать до міжнародних автомобільних доріг, та автомобільні дороги, що з'єднують столицю України – місто Київ, адміністративний центр Автономної Республіки Крим, адміністративні центри областей, місто Севастополь, великі промислові і культурні центри з міжнародними автомобільними дорогами.

До регіональних автомобільних доріг належать автомобільні дороги, що з'єднують дві або більше областей, автомобільні дороги, що з'єднують основні міжнародні автомобільні пункти пропуску через державний кордон, морські й авіаційні порти міжнародного значення, найважливіші об'єкти національної культурної спадщини, курортні зони з міжнародними та національними автомобільними дорогами.

До територіальних автомобільних доріг належать автомобільні дороги, що з'єднують адміністративні центри Автономної Республіки Крим та областей з адміністративними центрами районів, містами обласного значення, міста обласного значення, адміністративні центри районів, а також автомобільні дороги, що з'єднують з дорогами державного значення основні аеропорти, морські та річкові порти, залізничні вузли, об'єкти національного і культурного надбання та курортного і природно-заповідного фонду, автомобільні пункти пропуску міжнародного та міждержавного значення через державний кордон.

14. Закон № 4205-VI «Про внесення змін до ст. 7 Декрету Кабінету Міністрів України «Про систему валютного регулювання і валютного контролю» щодо розширення сфери використання валюти України». Закон дозволяє здійснювати зовнішньоекономічні розрахунки в гривні без індивідуальної ліцензії.

Крім того, згідно з документом, всі розрахунки між резидентами і нерезидентами в рамках торговельного обороту повинні здійснюватися в порядку, встановленому Національним банком України.

Документ спрямований на зменшення навантаження на валютний ринок України та сприяння усуненню валютних ризиків українських експортерів та імпортерів за зовнішньоторговельними операціями шляхом переорієнтації проведення розрахунків за ними в гривнях, а також поліпшення позиції національної валюти на міжнародних ринках.

15. Закон № 4207-VI «Про ратифікацію Конвенції про правовий статус трудящих-мігрантів і членів їхніх сімей держав – учасниць Співдружності Незалежних Держав». Закон спрямований на підвищення ефективності регулювання трудових міграційних потоків між Україною та державами-членами СНД, з метою приведення у відповідність їйох обсягів, напрямів та складу інтересів соціально-економічного розвитку України.

16. Закон № 4208-VI «Про ратифікацію Гарантійної угоди (Додаткове фінансування для Другого проекту розвитку експорту) між Україною та Міжнародним банком реконструкції та розвитку». Набрання чинності гарантійною угодою уможливить реалізацію спільного з МБРР проекту, у рамках якого публічне акціонерне товариство «Укрексімбанк» залучить кредитні ресурси МБРР в розмірі 150 млн дол. для подальшої підтримки розвитку експортної діяльності приватного сектору української економіки шляхом надання середньо- та довгострокового фінансування потреб підприємств в оборотних коштах та інвестиційне фінансування, надання доступу підприємствам до більш дешевих ресурсів.

Ратифікація гарантійної угоди сприятиме подальшому розвитку активного діалогу з МБРР та забезпеченню доступу українських підприємств до дефіцитних на ринку середньо- та довгострокових фінансових ресурсів на підтримку розвитку експортного потенціалу підприємств реального сектору економіки через інструменти як оптового міжбанківського кредитування, так і шляхом безпосереднього кредитування підприємств-експортерів.

17. Закон № 4211-VI «Про ратифікацію Угоди про співробітництво у сфері правової охорони й захисту інтелектуальної власності та створення Міждержавної ради з питань правової охорони й захисту інтелектуальної власності». Відповідно до угоди, з метою координації спільної діяльності з удосконалення міждержавної системи охорони й захисту інтелектуальної власності, протидії правопорушенням у сфері інтелектуальної власності сторони здійснюють співробітництво шляхом: зміцнення контактів, проведення спільних досліджень та обміну думками у сфері охорони й захисту інтелектуальної власності; обміну інформацією про законодавство держав-учасниць цієї угоди у сфері правової охорони й захисту інтелектуальної власності; погодження питань, пов'язаних з охороною й захистом інтелектуальної власності, у ході здійснення співробітництва у сфері економіки, торгівлі, науки, техніки та культури, а також сприяння в укладанні відповідних міжнародних договорів; здійснення спільних дій із запобігання правопорушенням, а також виявлення та припинення їх у сфері інтелектуальної власності й протидії таким правопорушенням; ужиття ефективних заходів для запобігання правопорушенням та припинення їх у сфері інтелектуальної власності; взаємного захисту суб'єктів господарської діяльності держав-учасниць цієї угоди від недобросовісної конкуренції у сфері інтелектуальної власності.

В угоді також міститься положення про Міждержавну раду з питань правової охорони і захисту прав інтелектуальної власності, у якому визначені функції та права, порядок формування та організація роботи Міждержавної ради з питань правової охорони і захисту інтелектуальної власності. У рамках Міждержавної ради з питань правової охорони і захисту інтелектуальної власності передбачається створити три

постійно діючі робочі комісії, які будуть відповідати за авторське право і суміжні права, промислову власність та правозастосування.

18. Закон № 4215-VI «Про внесення змін до Земельного кодексу України щодо скорочення строку відведення земельних ділянок для містобудівних потреб».

Відповідно до Закону, максимальний термін складання проектів землеустрою щодо відведення земельних ділянок для містобудівних потреб не повинен перевищувати 30 днів з моменту укладання договору (зараз – ненормовано). Крім того:

- рішення органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування щодо приватизації земельних ділянок приймається у 10-денний термін (зараз – місяць);
- відповідний орган місцевого самоврядування або орган виконавчої влади у 10-денний термін розглядає клопотання і надає дозвіл підприємствам, установам та організаціям на розробку проекту приватизації земель (зараз – місяць);
- комісія протягом одного тижня з дня отримання проекту надає відповідному органу виконавчої влади або органу місцевого самоврядування свій висновок щодо погодження проекту або відмови в його погодженні (зараз – три тижні);
- земельні спори розглядаються органами виконавчої влади з питань земельних ресурсів та органами місцевого самоврядування на підставі заяви однієї із сторін у тижневий строк з дня подання заяви (зараз – місяць).

Законом передбачається внесення зміни до ст. 123, 151 Земельного кодексу України, ст. 46 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», ст. 28 Закону України «Про землеустрій».

19. Закон № 4216-VI «Про внесення змін до ст. 13 Закону України “Про державну підтримку сільського господарства України”». Законом змінено терміни кредитної підтримки підприємств агропромислового комплексу, а також надається можливість сільськогосподарським підприємствам отримувати компенсацію відсоткової ставки за короткостроковими кредитами не тільки в поточному році. Субсидуванню підлягає частина плати (процентів) за кредитом, сума якого використовується за цільовим призначенням на розвиток агропромислового комплексу. Кредитна субсидія надається в порядку та розмірі, визначених Кабінетом Міністрів України.

Розподіл коштів, передбачених у Держбюджеті для надання фінансової підтримки підприємствам АПК через механізм здешевлення кредитів, планується здійснювати в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

20. Закон № 4221-VI «Про внесення змін до ст. 166-10 Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо посилення відповідальності посадових осіб органів державної влади та органів місцевого самоврядування за порушення законодавства з питань видачі документів дозвільного характеру».

Закон спрямовано на встановлення стягнень за порушення законодавства щодо порядку видачі документів дозвільного характеру дозвільними органами (їх посадовими особами).

Головне завдання документа – шляхом збільшення переліку адміністративних правопорушень у зазначеній сфері, за які проектом акта передбачається встановити адміністративну відповідальність, посилити вплив держави на осіб, що вчиняють ці правопорушення, що, у свою чергу, призведе до зменшення кількості адміністративних правопорушень у зазначеній сфері.

21. Закон № 4231-VI «Про внесення змін до деяких законів України щодо процедури встановлення тарифів на житлово-комунальні послуги».

Закон передбачає, що порядок доведення до споживачів інформації про перелік житлово-комунальних послуг у структурі цін/тарифів, зміни цін/тарифів з обґрунтуванням його необхідності, а також про облік відповідної позиції територіальних громад розробляє і затверджує центральний орган виконавчої влади з питань житлово-комунального господарства.

22. Закон № 4234-VI «Про внесення змін до Митного тарифу України, затвердженого Законом України “Про Митний тариф України”, та інших законів України щодо опису та ставок ввізного мита на деякі товари». Законом передбачається зменшення ставок ввізного мита на окремі товарні категорії товарної позиції 8703 – «Автомобілі легкові та інші моторні транспортні засоби, призначені головним чином для перевезення людей (крім моторних транспортних засобів товарної позиції 8702), включаючи вантажопасажирські автомобілі-фургони та гоночні автомобілі» з 7 % до 6 %, і на товарну підкатегорію 8903 92 10 00 – «Човни, катери моторні, крім човнів з забортним двигуном: морські» з 8,5 % до 8 %.

Це зроблено для виконання міжнародних зобов'язань держави щодо приведення ставок ввізного мита на продукцію і товари у відповідність до рівня, визначеного графіком тарифних зобов'язань України перед СОТ за товарами на 2012 р.

23. Закон № 4270-VI «Про внесення змін до деяких законів України стосовно повноважень органів державної влади щодо встановлення вимог до інвестування активів». Закон розроблений з метою вдосконалення інституційної спроможності та підвищення ефективності державного регулювання та нагляду у системі накопичувального пенсійного забезпечення шляхом вдосконалення регулювання діяльності недержавних пенсійних фондів та страховиків, пов'язаної з інвестуванням пенсійних активів та активів, у які розміщуються кошти страхових резервів.

Законом пропонується шляхом внесення змін до ст. 31 Закону України «Про страхування» встановити чіткі (конкретизовані) повноваження Держфінпослуг щодо затвердження єдиних вимог до якості активів, які приймаються для представлення страхових резервів, встановлення обмежень щодо максимальних обсягів активів кожної категорії, наявності та рівня кредитного рейтингу активів певних категорій та/або юридичних осіб, у яких розміщуються кошти страхових резервів.

Також Законом пропонується шляхом внесення змін до ст. 38 Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення» встановити, що особа, яка провадить діяльність

з управління пенсійними активами, зобов'язана запровадити внутрішні правила та процедури оцінки і управління ризиками, пов'язаними з інвестуванням пенсійних активів, що відповідають вимогам, встановленим Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку за погодженням з Держфінпослуг, та дотримуватися таких правил і процедур під час провадження діяльності з управління пенсійними активами.

24. Закон № 4279-VI «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо забезпечення оновлення парку автомобілів швидкої медичної допомоги». Законодавчим актом встановлено відповідальність за нецільове використання автомобілів швидкої медичної допомоги. Зокрема, платник податків зобов'язаний збільшити податкові зобов'язання за наслідками податкового періоду, на який припадає таке порушення, на суму податку на додану вартість та акцизного податку, що мали бути сплачені в момент імпорту (постачання) таких товарів, а також сплатити пеню відповідно до Закону.

25. Закон № 4157-VI «Про внесення змін до деяких законів України щодо структури та порядку обліку кадрів Служби безпеки України».

Законом створюються підрозділи контррозвідувального захисту інтересів держави у сфері інформаційної безпеки. Такі підрозділи будуть сприяти оптимізації управлінської діяльності у вирішенні завдань із захисту законних інтересів держави та прав громадян в інформаційній сфері від розвідувально-підривної діяльності іноземних спецслужб, протиправних посягань організацій, групи осіб. Крім того, законом вносяться зміни до ст. 19 закону про Службу безпеки України, згідно з якими, порядок обліку кадрів СБУ затверджується головою СБУ.

(При підготовці рубрики використано матеріали офіційних сайтів органів державної влади України).

Верховная Рада обязала государственные и коммунальные телекомпании транслировать телевизионные новости с субтитрованием или с переводом жестовым языком.

Верховная Рада внесла изменения в ст. 43 Закона «О телевидении и радиовещании» и установила, что государственные и коммунальные телерадиоорганизации (в сфере телевидения) обязаны осуществлять информационное вещание в части телевизионных новостей с субтитрованием и/или переводом жестовым языком (***Рада обязала телевидение описывать происходящее красноречивыми жестами // Обком (<http://obkom.net.ua/news/2012-01-12/1820.shtm>). – 2012. – 12.01.***

Депутаты Верховной Рады в первом чтении приняли Закон «О внесении изменений в некоторые законодательные акты

України» *относительно защиты населения от инфекционных болезней.* Этим Законом отменяется требование действующей нормы ст. 15 Закона Украины «О защите населения от инфекционных болезней» относительно запрета детям, которые не получили профилактических прививок согласно календарю прививок, посещения детских учреждений. На смену ей вводится норма о возможных временных ограничениях посещения на период неблагополучной эпидемической ситуации. Одновременно законопроект предусматривает, что профилактические прививки по возрасту, включенные в календарь прививок, являются обязательными. Также изменениями предусмотрено четкое определение критериев обязательности прививок, которые должны проводиться населению Украины. Нововведением будет введение сертификата профилактических прививок как документа установленного образца, содержащего сведения о проведенных лицу профилактических прививках или отказе от них, наличии медицинских противопоказаний, поствакцинальных реакций или осложнений. Кроме того, предлагается обеспечить ежегодный пересмотр календаря профилактических прививок с учетом эпидемической ситуации в Украине и в мире. В случае угрозы возникновения или массового распространения определенной инфекционной болезни на соответствующих территориях и объектах может быть принято решение о проведении обязательных профилактических прививок против этой инфекционной болезни по эпидемическим показаниям. Профилактические прививки должны проводиться после обязательного медицинского осмотра лица в случае отсутствия у него соответствующих медицинских противопоказаний. Совершеннолетним дееспособным украинцам профилактические прививки проводятся при их согласии. Лицам, не достигшим 14-летнего возраста или признанным в установленном законом порядке недееспособными, профилактические прививки проводятся с согласия их объективно информированных родителей или других законных представителей. В случае отказа от проведения обязательных профилактических прививок лицо или его законные представители обязаны подтвердить свое решение об отказе письменно в форме, установленной центральным органом исполнительной власти по вопросам здравоохранения *(Рада решила дать бой прививкам: даже для детсада они не будут нужны // Вся правда (<http://vsyapravda.com/news/id55443>). – 2012. – 10.01).*

Верховная Рада намерена запретить применение взысканий к счетам со специальным режимом использования газоснабжающих компаний.

За принятие в первом чтении законопроекта № 9364 проголосовал 261 депутат при 226 минимально необходимых.

Парламент планирует внести соответствующие изменения в Закон «Об основах функционирования рынка природного газа».

Согласно проекту закона, операции на счетах со специальным режимом использования не подлежат приостановлению.

В пояснительной записке к документу отмечается, что спецсчета предназначены исключительно для аккумуляирования средств, полученных за природный газ, и дальнейшего их распределения между участниками рынка природного газа.

Поскольку сейчас Национальная акционерная компания «Нефтегаз Украины» импортирует значительные объемы природного газа из России, актуальным является вопрос полных и своевременных расчетов с российским газовым монополистом компанией «Газпром».

Кабинет Министров, который является инициатором этого законопроекта, отмечает, что возможное использование средств, поступивших за газ, на другие потребности является недопустимо (*Рада хочет запретить арест спецсчетов облгазов 10 января 2012 // Maanimo.com (<http://maanimo.com/news/events/43907-rada-hochet-zapretit-arrest-specschetov-oblgazov>). – 2012. – 10.01*).

Верховная Рада предоставила право физическим лицам, осуществляющим медицинскую и ветеринарную практику, получать лицензии на осуществление хозяйственной деятельности в сфере оборота наркотических средств и психотропных веществ для проведения соответствующей деятельности.

За закон о внесении изменений в Закон «О наркотических средствах, психотропных веществах и прекурсорах» проголосовали 319 народных депутатов из 400, зарегистрировавшихся в зале.

Согласно Закону, физическими лицами считаются предприниматели, имеющие лицензию на проведение медицинской практики, осуществляют деятельность по приобретению, перевозке, хранению, отпуску, использованию и уничтожению наркотических средств, психотропных веществ и прекурсоров, при наличии лицензии на осу-

шествление соответствующих видов деятельности по обороту наркотических средств, психотропных веществ и прекурсоров.

Кроме того, Закон предусматривает, что основаниями для отказа в выдаче лицензии на осуществление деятельности по обороту наркотических средств является: отсутствие у субъекта хозяйствования условий для обеспечения безопасной деятельности по обороту наркотических средств, обороту и сохранности наркотических средств, а также наличие в руководстве или среди работников юридического лица лиц, которым по результатам медицинского осмотра установлен диагноз психического расстройства, связанного со злоупотреблением алкогольными напитками, наркотическими средствами или психотропными веществами, либо такой диагноз установлен физическому лицу – предпринимателю, имеющему лицензию на осуществление медицинской или ветеринарной практики.

В лицензии на проведение деятельности по обороту наркотических средств может быть отказано в случае наличия в руководстве или среди работников юридического лица лиц, признанных неспособными к осуществлению отдельных видов деятельности, связанных с оборотом наркотических средств, психотропных веществ и прекурсоров, либо признания в том же порядке неспособным к осуществлению отдельных видов деятельности, связанных с оборотом наркотических средств физического лица – предпринимателя, имеющего лицензию на осуществление медицинской или ветеринарной практики.

В лицензии также может быть отказано, если у юридического лица выявлены сотрудники, у которых не сняты или не погашены в установленном порядке судимости за совершение преступлений средней тяжести, тяжких или особо тяжких преступлений, либо преступления, связанные с незаконным оборотом наркотиков (*Верховная Рада разрешила ветеринарам использовать в работе наркотические средства // News ru.ua (<http://rus.newsru.ua/ukraine/12jan2012/veterunaru.html>). – 2012. – 12.01).*

Верховная Рада Украины приняла Закон «О развитии и государственной поддержке малого и среднего предпринимательства в Украине».

Закон определяет правовые и экономические основы государственной политики в сфере поддержки и развития малого и среднего предпринимательства.

Согласно документу, целью государственной политики в сфере развития малого и среднего предпринимательства в Украине являются: создание благоприятных условий для развития малого и среднего предпринимательства, обеспечение развития субъектов малого и среднего предпринимательства в целях формирования конкурентной среды и повышения уровня их конкурентоспособности, стимулирование инвестиционной и инновационной активности субъектов малого и среднего предпринимательства, содействие осуществлению субъектами малого и среднего предпринимательства деятельности по продвижению производимых ими товаров (работ, услуг), результатов интеллектуальной деятельности на внутренний и внешний рынки.

Государственная поддержка субъектов малого и среднего предпринимательства предусматривает формирование программ, в которых определяется механизм этой поддержки.

Программы государственной поддержки разрабатываются и внедряются специально уполномоченным органом в области развития малого и среднего предпринимательства с привлечением других министерств и ведомств и общественных организаций, представляющих интересы субъектов малого и среднего предпринимательства.

Государственные программы поддержки утверждаются Кабинетом Министров в трехмесячный срок после принятия Закона «О Государственном бюджете» на соответствующий год (*Малому и среднему бизнесу дали зеленый свет // Пульс Киева (<http://economics.puls.kiev.ua/finances/77580.html#1326386719>). – 2012. –12.01*).

В Верховной Раде разработан и зарегистрирован законопроект № 9599 «О внесении изменений в ст. 46 Закона Украины «О местном самоуправлении в Украине» (относительно обеспечения прозрачности работы местных советов), который запрещает местным советам проводить закрытые заседания.

По словам разработчика законопроекта М. Серебрякова, в пояснительной записке к документу сказано, что подотчетность местной власти и гласность в ее работе являются одними из ключевых принципов местного самоуправления согласно ст. 4 закона Украины о местном самоуправлении в Украине.

Следует отметить, что по общему правилу, установленному ч. 16 ст. 46 того же закона, сессии местных советов проводятся в «открытом режиме». Однако «в случае необходимости» совет может принять

решение о проведении закрытого пленарного заседания. Поэтому, местные советы, используя эту норму, могут работать в непубличном скрытом режиме для скрытия от общественности информации по ряду проблемных вопросов (отчуждение земли, формирование бюджета, повышение тарифов на услуги ЖКХ и т. д.).

Поэтому законопроект и предусматривает законодательное закрепление проведения заседаний местных советов исключительно в открытом режиме, а также содержит прямой запрет проведения закрытых заседаний местных советов (кроме случаев рассмотрения вопросов, информация из которых составляет государственную тайну или тайну следствия, – на время рассмотрения соответствующего вопроса, – с запретом параллельного или промежуточного рассмотрения любых других вопросов).

Проектом также закрепляется принцип неотчуждаемости права любого гражданина присутствовать на открытой части заседания местного совета и вести его запись, устанавливается необязательность получения любых разрешений или аккредитации для реализации такого права, а также запрещается кому-либо препятствовать желающим им воспользоваться (*Рада может запретить местным советам проводить закрытые заседания // TopMedia (http://topmedia.com.ua/news/show/2012-01-09/21837_rada-mozhet-zapretit-mestnym-sovetam-provodit-zakrytye-zasedaniya). – 2012. – 9.01*).

Верховная Рада отказалась исключить из Кодекса об административных правонарушениях ст. 176, предусматривающую наказание за изготовление или хранение без цели сбыта самогона или других крепких спиртных напитков домашнего производства, изготовление или хранение аппаратов для их производства в виде штрафа в размере 3–10 не облагаемых налогом минимумов доходов (51–170 грн).

Автор законопроекта – депутат Рады от фракции Партии регионов О. Надоша мотивировал инициативу тем, что вопрос о запрете или разрешении самогонварения обсуждается много лет, но практика показывает, что любые запреты такой деятельности являются напрасными.

По его мнению, государство не должно ограничивать право человека производить из продуктов своего труда алкогольные напитки исключительно для своего употребления, так как он может пользоваться плодами

своего труда для удовлетворения собственных потребностей (*BP запертила варити самогон даже для личного употребления // TopMedia (http://topmedia.com.ua/news/show/2012-01-11/21916_vr-zapertila-varit-samogon-dazhe-dlya-lichnogo-upotrebleniya). – 2012. – 11.01).*

Закон об усовершенствовании разрешительных процедур в сфере обеспечения санитарного и эпидемического благополучия населения, который был поддержан ВР в первом чтении, способствует искоренению коррупции в разрешительных органах.

Данный законопроект разработан с целью приведения некоторых положений Закона Украины «Об обеспечении санитарного и эпидемического благополучия населения» в соответствии с требованиями Закона Украины «О разрешительной системе в сфере хозяйственной деятельности» (принят 06.09.2005 г. № 2806-IV).

Предложенным законопроектом устанавливаются четкие сроки от 30 до 60 дней на выдачу пяти видов таких разрешительных документов:

- сертификат о регистрации опасного фактора;
- заключение санитарно-эпидемиологической экспертизы;
- разрешение на работу с радиоактивными веществами и другими источниками ионизирующего излучения;
- разрешение на функционирование объектов, которые не являются источниками ионизирующего излучения;
- разрешение на работу с биологическими агентами I–VI групп патогенности, нуклеиновыми кислотами микроорганизмов и рекомбинантными молекулами ДНК.

Законопроектом также четко предусмотрена бесплатная выдача разрешительных документов СЭС их дубликатов. Принятие таких норм, безусловно, будет содействовать искоренению коррупции в государственных органах и существенно упростит осуществление предпринимательской деятельности (*Новый «санитарный» закон поможет искоренению коррупции в госорганах // Независимое Бюро Новостей (<http://nbnews.com.ua/news/25053>). – 2012. – 10.01).*

Кабинет Министров Украины с 1 января 2012 г. передал Министерству финансов некоторые полномочия Государственной тамо-

женной службы. Об этом говорится в постановлении Кабмина от 5 октября 2011 г. № 1016.

Согласно документу, Министерство финансов должно определять порядок таможенного контроля и таможенного оформления товаров, порядок и условия предоставления периодической таможенной декларации, порядок вывоза и транзита через территорию Украины.

Кроме того, утрачивают силу постановления Кабмина от 18 июля 2007 г. № 940 «Об утверждении положения о Государственной таможенной службе Украины», от 9 января 2008 г. № 4 «О внесении изменений в положение о Государственной таможенной службе Украины» (*Кабмин передал Министерству финансов ряд полномочий // Пульс Киева (http://politics.puls.kiev.ua/country_policy/75756.html#1325507436). – 2012. – 2.01*).

Народный депутат от Партии регионов В. Колесниченко внес на рассмотрение Верховной Рады проект закона об обеспечении общественного порядка и безопасности во время проведения футбольных матчей. Для фанатов предусмотрят меры наказания за нарушения порядка на стадионах. Документом планируется внести изменения в Кодекс об административных правонарушениях, в соответствии с которым скандирование лозунгов ксенофобского, расистского, антисемитского, дискриминационного характера или демонстрация плакатов, баннеров, флагов, штандартов, в том числе политического характера, и других носителей, задевающих честь и достоинство официальных лиц, арбитров, проводящих спортивные соревнования, команды соперника, болельщиков команды соперника или других лиц до, во время и после проведения спортивных соревнований влечет за собой наложение штрафа от 10 до 20 необлагаемых минимумов доходов граждан или общественных работ на срок от 40 до 60 часов, или исправительные работы на срок от одного до двух месяцев с отчислением 20 % заработка, или административный арест сроком до 15 суток.

За инициирование драк или участие в них, а также перемещение между секторами спортивного сооружения, что влечет за собой угрозу общественному порядку, предлагают штрафовать на сумму от 10 до 20 необлагаемых минимумов доходов граждан или общественных работ на срок от 40 до 60 часов, или исправительные работы на

срок от одного до двух месяцев с отчислением 20 % заработка, или административный арест на срок до 15 суток.

Внесение на территорию спортивного сооружения пиротехнических изделий повлечет за собой наложение штрафа от 10 до 20 необлагаемых минимумов доходов граждан. За использование пиротехнических изделий предусмотрено наложение штрафа от 10 до 20 необлагаемых минимумов доходов граждан.

Бросание в секторы спортивного сооружения и в игровую зону пиротехнических изделий влечет за собой наложение штрафа от 15 до 20 необлагаемых минимумов доходов граждан или общественных работ на срок от 40 до 60 часов, или исправительные работы на срок от одного до двух месяцев с отчислением 20 % заработка, или административный арест сроком до 15 суток.

Также предусмотрено, что внутри спортивного сооружения необходимо иметь помещения для размещения работников подразделений быстрого реагирования Министерства внутренних дел Украины для немедленного реагирования в случае возникновения ситуации, угрожающей общественному порядку и общественной безопасности, а также отдельное помещение для временного содержания правонарушителей на время проведения соревнований (*Футбольных болельщиков предлагают арестовывать за политические скандирования и использование пиротехники // Спорт (<http://sport.bigmir.net/football/ukraine/1533913-Futbol-nyh-bolel-cshikov-predlagajut-arestovyyvat--za-politicheskie-skandirovanija-i-ispol-zovanie-pirotehniki>). – 2012. – 5.01).*

Народный депутат из фракции КПУ П. Симоненко внес на рассмотрение Верховной Рады проект закона «О внесении изменений в Закон Украины “О применении амнистии в Украине”» (относительно лиц, к которым не допускается применение амнистии). Законопроект зарегистрирован в парламенте 5 января под № 9669.

В пояснительной записке отмечается, что внесение предлагаемых изменений «позволит защищать не только лиц, виновных в совершении преступления, но и лиц, пострадавших в результате совершения преступления».

В частности, автор законопроекта предлагает сузить круг лиц, к которым может быть применена амнистия, исключив из него лиц, на применение амнистии к которым не согласились потерпевшие по этому уголовному делу, а также к лицам, совершившим преступления

любой степени тяжести, следствием которых стала гибель двух или более лиц (П. Симоненко *предлагает сузить применение амнистии* // *Versii.com* (<http://www.versii.com.ua/news/247214>). – 2012. – 9.01).

Лідер «Фронту змін» А. Яценюк зареєстрував законопроект (№ 9670) щодо впорядкування діяльності Конституційного Суду України з метою гарантування верховенства Конституції України та захисту прав і свобод громадян. Ним, зокрема, передбачається обмеження привілеїв суддям КС.

Так, законопроект передбачає запровадити однаковий розмір посадового окладу для суддів місцевих судів та суддів КС. «Зважаючи на значно нижчу завантаженість суддів Конституційного Суду України в порівнянні із суддями місцевих судів загальної юрисдикції, несправедливим видається закріплення за попередніми вищого розміру посадового окладу», – зазначається в пояснювальній записці.

Крім того, враховуючи помірний обсяг роботи, необґрунтованим є нарахування суддям КС у відставці надзвичайно високих пенсій (щомісячних довічних грошових утримань), які не обмежені жодним максимальним розміром. А. Яценюк пропонує обмежити максимальний розмір пенсій усім без винятку суддям КС відповідно до Закону України «Про заходи щодо законодавчого забезпечення реформування пенсійної системи».

А. Яценюк також вважає, що положення Закону «Про Конституційний Суд України» щодо наявності кворуму та прийняття рішень не забезпечують у повній мірі конституційного принципу паритетного формування КС трьома незалежними гілками державної влади – Президентом України, парламентом і з'їздом суддів. Нині пленарне засідання КС вважається повноважним, якщо на ньому присутні 12 суддів; рішення КС приймаються, якщо за них проголосувало не менше 10 суддів.

Згідно із законопроектом лідера «Фронту змін», пленарне засідання є повноважним, якщо на ньому присутні не менше 15 суддів, а рішення КС прийматимуться, якщо за них проголосувало не менше 13 суддів. Це забезпечить наявність щонайменше по одному представнику від усіх трьох гілок влади, які формують КС.

А. Яценюк також вважає за необхідне надати парламенту право звільнювати суддів КС. Відповідно до чинного законодавства, народні депутати України мають право вносити пропозиції щодо кандидатур на посади суддів КС, але не мають можливості порушувати питання про

звільнення суддів. Лідер «Фронту змін» пропонує законодавчо закріпити, що питання про звільнення з посад суддів КС може ініціювати Голова Верховної Ради України або не менш як 45 народних депутатів.

Згідно із законопроектом № 9670, видатки на КС у 2012 р. пропонується скоротити втричі (майже на 45 млн грн), а зекономлені кошти направити на соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи. «Передбачені чинним Законом України «Про Державний бюджет України на 2012 рік» видатки на фінансування Конституційного Суду є невиправдано завищеними та не відображають реальних потреб цього органу», – ідеться в пояснювальній записці до законопроекту (*А. Яценюк пропонує скоротити витрати на суддів КС і запровадити механізм їх звільнення парламентом // «Рупор Житомира» (<http://ruporzt.com.ua/actualno/35607-arsenyu-yacenyuk-proponuye-skorotiti-vitrati-na-suddy-ks-zaprovaditi-mehanzm-yih-zvlnennya-parlamentom.html>). – 2012. – 11.01).*

ВІДГУКИ

Проект закону «Про вищу освіту»

Доопрацьований урядовий проект закону «Про вищу освіту» зареєстровано у Верховній Раді 28 грудня 2011 р. Водночас у Верховній Раді зареєстровано альтернативні документи: проект 9655-1 авторства опозиційних політиків А. Яценюка та Л. Оробець та проект 9655-2, автором якого є член владної Партії регіонів і представник Президента України у Верховній Раді Ю. Мірошніченко.

Президент України В. Янукович розкритикував роботу уряду над освітньою реформою. За його словами, законопроект щодо вищої освіти має створити умови для підвищення якості освіти та інтеграції у європейський простір вищої освіти та наукових досліджень, але поки цей закон породжує тільки протести громадян.

Заступник Голови Верховної Ради України М. Томенко:

«При детальному аналізі виявлено щонайменше п'ять корупційних ідей, які містяться в урядовому законопроекті.

...Перша стосується “удосконалення” системи зовнішнього тестування шляхом введення додаткового екзамену у вищому навчальному закладі.

Другою корупційною ідеєю є введення норми, яка дозволяє виключення студентів з вищого навчального закладу за плагіат. ...У законі плагіат тлумачиться як опублікування на паперовому чи електронному носії повністю або частково під своїм іменем матеріалу без посилання на автора. На практиці можна уявити, як цю норму будуть використовувати в навчальних закладах для тиску та збору коштів зі студентів. Боротьба з плагіатом важлива, але її треба було розпочати з найвищого рівня – з посадовців, які готували книжку В. Януковичу виставлення низьких оцінок, а не виключенням.

Третя корупційна схема стосується земельного питання та майна. У законі потрібно чітко прописати, що згоду на вилучення земельних ділянок вишів повинна давати конференція трудового колективу, а не керівник університету.

...Корупційну складову містить стаття, що передбачає укладання контракту з ректором на термін до п'яти років чи до семи років для національних університетів. На практиці це виглядає таким чином, що з “неправильним” ректором можуть укласти контракт на рік, а з “правильними” – на повний термін.

...Великі сумніви викликають визначення і механізм формування державного замовлення. Зокрема, важко зрозуміти, яким чином на практиці формуватимуться конкурсні засади визначення державного замовлення і яким чином одні виші отримуватимуть державне замовлення, а які ні.

Крім цих небезпечних ідей, із закону випала норма про безкоштовний друк дипломів, про необхідність оздоровлення викладачів та студентів тощо. Чергова революційна ідея уряду швидко ухвалити закон не пройде».

Президент Києво-Могилянської академії С. Квіт:

«Він (урядовий законопроект. – Ред.) передбачає централізацію управлінської якоїсь системи, управлінської вертикалі, а парадокс у тому, що для того, щоб наша вища освіта розвивалась, щоб вона ставала більш якісною і конкурентоспроможною, нею не треба управляти, треба дати університетам самим можливості для розвитку».

Екс-голова Українського центру оцінювання якості освіти І. Лікарчук:

«У системі вищої освіти є сьогодні три проблеми. Перша проблема – це автономія університетів, друга проблема – це якість університетської освіти і третя проблема – це економічні засади функціонування

університетів. Так от, жодне з цих питань законопроект Міністерства освіти і науки, молоді та спорту не вирішує».

ВМГО «Фундація регіональних ініціатив» і представників ГО «Відсіч»:

«...Обіцяючи на словах дворазове підвищення стипендій, Міністерство цим документом залишає за собою право збільшувати плату за навчання для контрактників, обмежує студентське самоврядування та автономію ВНЗ, нівелює результати ЗНО і запроваджує нову санкцію – можливість відраховувати студентів за «академічний плагіат» (що слід вважати останнім – у проекті не прописано). Така розмитість формулювань дасть змогу керівництву вузів поглиблювати корупцію в навчальних закладах.

...Експерти вбачають в “ідеологічному” документі, підготовленому міністром освіти та головою парламентського комітету освіти і науки М. Луцьким, зовсім не бажання адміністративними важелями утримати студентів від протестних акцій. Ідеться про елементарне бажання втримати адміністративний контроль над керівництвом вишів.

...В урядовому проекті налічується близько 50 повноважень КМУ та понад 100 прямих повноважень МОНмолодьспорту в галузі управління освітою. Тобто у випадку його ухвалення міністерство отримає на 29 повноважень більше, ніж передбачено чинним законодавством. Через це законопроект називають забюрократизованим і таким, що звужує поняття “автономія ВНЗ”.

...Документ, у разі його прийняття, збереже той стан застою у сфері вищої освіти, який ми спостерігаємо вже дуже багато років, а також посилить контроль за керівниками вузів з боку профільного міністерства. Натомість можливостей дієвої реформи освітньої галузі в документі не передбачено».

Заступник голови ВМГО «Фундація регіональних ініціатив» М. Каменєв щодо законопроекту 9655-2:

«Законопроект 9655-2 містить ряд пунктів, яких немає в законопроекті Д. Табачника: він визначає “академічну автономію”, повністю відтворюючи положення Лімської декларації 1988 р.; надає право ВНЗ видавати власні дипломи, а не дипломи державного зразка; дає змогу визначати умови конкурсу для вступу на бакалаврат за державним замовленням, а також право самостійно визначати умови та порядок вступу до ВНЗ. Цим законопроектом також пропонується, щоб орган, відповідальний за формування та діяльність системи оцінки і контролю якості

освітньої діяльності вищих навчальних закладів та здобутої в них особами вищої освіти (ДАК), формувався за обов'язкової участі організацій роботодавців та представників ВНЗ (по одній третині). Через участь у роботі ДАК роботодавці також зможуть реально впливати на визначення змісту тих освітньо-професійних програм, за якими громадяни здобувають вищу освіту. Пропонується також змінити підходи до формування стандартів вищої освіти, принципу добровільної акредитації, а також запровадження національного рейтингу ВНЗ.

...Такий підхід міг би стати фактором посилення самостійності вишів, які отримали би стимул поліпшувати свої послуги.

Активіст Громадського руху «Відсіч» В. Кравчик:

«Законопроект Ю. Мірошниченка вже схвалили багато освітніх експертів, і більшість його ліберальних норм отримали б підтримку не тільки ректорату, але й студентства. А це напередодні парламентської кампанії тільки б зіграло на руку “регіоналам”, які навряд чи можуть похвалитися великою кількістю вдалих реформ. Утім, можливо, задум Банкової якраз і полягає в тому, щоб провалити одіозні плани Д. Табачника і потім вихвалитися проривним “європейським” законом про освіту?»

...Нині “реформа” вищої освіти виглядає як спроба групи лобістів створити під себе потужну бюрократичну машину, щоб мати змогу і далі впливати на ректорат і конвертувати адміністративні важелі в корупційні дивіденди».

Проект закону «Про основи державної мовної політики»

Законопроект «Про основи державної мовної політики» серед іншого передбачає надання російській мові статусу регіональної там, де вона є рідною для щонайменше 10 % населення. Зокрема, йдеться про 10 областей півдня, сходу і півночі України, а також Криму, Києва та Севастополя. Це фактично половина країни. Парламент, уряд та інші вищі органи влади зможуть публікувати свої рішення і українською, і російською мовами. Телерадіокомпанії отримають право самі вирішувати, якою мовою вести мовлення. Українська мова залишиться єдиною мовою в армії, а також нею проводитимуться засідання парламенту. Хоча зміни в основному стосуються російської, статус регіональної також планується надати кримсько-татарській, угорській та румунській мовам.

Слід зазначити, що закон про нову державну мовну політику не є першим кроком щодо підвищення статусу російської мови. Так, у середині грудня 2011 р. Конституційний суд дозволив використовувати в судах нарівні з українською мовою регіональні мови, а значить і російську. Раніше в парламенті був зареєстрований урядовий законопроект, який серед іншого закріплює за батьками право обирати мову виховання дітей у дитячих садках. Крім того, Верховна Рада скасувала обов'язкове дублювання фільмів українською мовою і квоти на українську музику в ефірі телебачення і радіо.

Проект закону «Про основи державної мовної політики» в кінця грудня 2011 р. отримав експертну оцінку Венеціанської комісії – консультативного органу Ради Європи з питань конституційного права.

Українські політики і європейські експерти по-різному інтерпретували висновки комісії.

Один з авторів законопроекту, депутат С. Ківалов:

«Сподіваюся, що незабаром нам вдасться його прийняти у Верховній Раді і зняти мовну напругу в Україні».

Представник Венеціанської комісії А. Чіска:

«Закон є кроком уперед, проте цього не достатньо. ...Варто внести цілу низку змін у нинішню, другу версію. Найголовніше – забезпечити справедливу рівновагу мовної політики між захистом української мови як єдиної державної мови та захистом регіональних мов і мов меншин, у тому числі російської».

Р. Гончаренко і Т. Бондаренко у статті для DEUTSCHE WELLE:

«Правляча в Україні Партія регіонів упритул підійшла до виконання однієї зі своїх давніх передвиборчих обіцянок – підвищення статусу російської мови. Новий закон загрожує ускладнити ситуацію в країні».

Блогер xDrive:

«...Понятно, что сейчас языковой вопрос используется для спекуляций, ведь есть полно более важных проблем. Но эта насильная украинизация только еще больше отталкивает от украинского, которым и так пользуется гораздо меньше людей, чем русским языком».

Блогер VALERY KHVOSTOV:

«Конституційний Суд дозволив використовувати в судах нарівні з державною регіональні мови та мови національних меншин.

Тепер Колесніченку і К* слід вішатись. Це для них удар смертельний. Усе, якщо в судах можна на регіональній, то і скрізь можна.

Питання регіональних мов в Україні не існує. Європейська хартія про регіональні мови або мови меншин в Україні застосовується повністю і не порушуються».

Проект закону про внесення змін до Закону України «Про трубопровідний транспорт» (щодо реформування нафтогазового комплексу)

Верховна Рада розгляне законопроект № 9429, яким пропонується дозволити Кабінету Міністрів реорганізувати НАК «Нафтогаз України», після заслуховування інформації уряду щодо газових переговорів з Росією. Про це на засіданні Верховної Ради повідомив Голова ВР В. Литвин.

Опозицію таке рішення задовольнило.

Міністр енергетики і вугільної промисловості України Ю. Бойко:

«Оцінити вартість ГТС може міжнародний оцінювач. Ми ще тендер не оголошували, тому що у нас ще готується проект документів з реформування “Нафтогазу”. У контексті реформування “Нафтогазу” і буде проведено оцінку ГТС».

Лідер фракції Партії регіонів О. Єфремов:

«Ідуть досить складні переговори в цьому питанні. І я не думаю, що з нашого боку потрібно робити щось випереджувальне, щоб стимулювати ці переговори. Коли переговорники досягнуть якихось узгоджених дій, лише після цього можна визначати консолідовану позицію і виходити з якимись законодавчими документами».

Народний депутат О. Гудима (БЮТ):

«...Законопроект є елементом гри України з Росією. Цей блеф слабенький. Тому що прийняти закон ще нічого не означає. Росіяни до президентських виборів нічого робити не будуть. Це не шантаж. Це нібито жест доброї волі, але росіян він не влаштовує. Адже після того потрібно підписати міждержавну угоду, їм доведеться піти на знижку на газ, ратифікувати це в парламенті. А в Росії пам'ятають, які тут були петарди і дим, коли розглядали «харківські угоди». Тим більше, перед парламентськими виборами настрої тут буде ще гірший.

...Якщо дивитися на вплив, який існує навколо В. Януковича, часом деякі групи роблять абсолютно несподівані речі. Є так звана група “газовиків” “РосУкрЕнерго”, де найбільш впливовою фігурою є Д. Фірташ. Вона матиме великі проблеми, якщо цей закон буде прийнятий. Вони не

зацікавлені у його прийнятті. Якщо НАК “Нафтогаз” буде розділений на частини, що буде з тими облгазами, якими володіє Фірташ? Може бути, що росіяни захочуть у пакеті з “трансгазом” отримати контроль над облгазами. Виходить, їх мають забрати у Фірташа. Йому це не підходить».

Лідер партії «Фронт змін» А. Яценюк:

«Нашим російським партнерам і українській владі я вже чітко заявив: ми прийдемо до влади, і всьому, що ви зробили, буде дана оцінка. Українська влада буде відповідати і політично, і кримінально. Що стосується наших російських партнерів, ми готові виключно до взаємних рівноцінних і рівнозначних партнерських відносин. Якщо мова йтиметься про те, що у нас відбирають національний капітал і актив, новий парламент усе поверне на місце. Де взяли, туди і покладіть – на те ж місце».

Екс-прем'єр Ю. Тимошенко:

«...Я хочу спростувати п'ять позицій відвертої неправди у цій цинічній пропаганді. Перше. Обманом є те, що на цю глобальну зраду владу штовхають підписані у 2009 р. газові контракти. Насправді контракт щодо поставки газу, підписаний з Російською Федерацією у 2009 р., передбачає як формування ціни на газ за європейською формулою, так і зміну такої ціни без будь-яких штрафних санкцій та здачі національних інтересів. Для цього п. 4 ст. 4 контракту передбачений спеціальний порядок. Прочитую цей пункт: “Якщо якась із сторін заявить, що обставини на ринку паливно-енергетичних товарів істотно змінилися, порівняно з тими, що сторони обгрунтовано очікували під час укладання цього контракту, і контрактна ціна, зазначена у п. 4.1 цього Контракту, не відображає рівня цін ринку, то сторони вступають у переговори щодо перегляду контрактної ціни у відповідність до положень цього контракту”.

...Я відповідально стверджую, що наша ГТС у повному технічному порядку і може здійснювати транспортування газу без втрат і аварій ще досить тривалий час.

...За найскромнішими оцінками у нинішніх цінових координатах наша ГТС коштує понад 200 млрд євро».

Голова «Газпрому» О. Міллер:

«Оцінка і вартість газотранспортної системи, на думку всіх експертів – і наших, і зарубіжних, є завищеною, а найголовніше, що на сьогодні немає жодних видимих чинників для того, щоб вартість ГТС України зростала надалі».

Президент Росії Д. Медведєв:

«Усі чинники потрібно враховувати під час ухвалення великих рішень, у тому числі і з Україною. Наші партнери повинні розуміти, що існують

найрізноманітніші можливості для того, щоб “Газпром” поставляв газ до Європи. Це, звичайно, питання економічні, але те, що ви називаєте визначенням вартості газотранспортної системи, якихось інших активів, проте життя розвивається, і ці чинники повинні бути взяті до уваги».

Народний депутат України (КПУ) С. Кілінкаров:

«Ми не в тому становищі, щоб диктувати свої правила сьогодні. Свого часу ми могли б стати ініціатором створення такого консорціуму, але ми відійшли від здорового глузду. У цьому питанні більше, звичайно, політики, ніж економіки і математики.

...У нас не особливо великий вибір. Занадто пізно почали займатися вирішенням реальних проблем, а не політичних аспектів».

Директор Української філії Інституту країн СНД В. Корнілов:

«За обіцянками міністра енергетики та вугільної промисловості України Ю. Бойка придбати в Росії цього року 27 млрд куб. м замість 52-х насправді криється бажання знизити ціну на російські енергоресурси.

Висока ціна на газ дійсно “вбиває” конкурентоспроможність українських підприємств. Їх продукція стає нерентабельною. Як показав досвід 2008 р., деякі підприємства, особливо хімічної та металургійної промисловості України, можуть просто стати, якщо ціна не буде знижена.

Можливий проект спільного підприємства на базі ГТС України не обійдеться без участі європейських інвесторів.

Крім “Газпрому” й української сторони очікується участь європейських партнерів. Щоправда, це викликає цілий ряд побоювань в Україні у зв'язку з тим, що на роль цих партнерів розглядаються найбільші союзники та партнери самого “Газпрому”. Але схема, яка була задіяна у Білорусі, буде, швидше за все, задіяна і тут».

О. Ляшко, лідер Радикальної партії:

«...Уряд зможе створювати, об'єднувати, здавати в оренду власність компанії тощо. Головна мета – передача в оренду Росії української ГТС. І оренда – це ще м'який варіант.

Згодом ГТС можуть просто здати за білоруським сценарієм – продаж акцій за копійки в обмін на пільгову ціну на газ. У передсвятковий час громадськість уже психологічно готували до чергової задачі владою національних інтересів. Мовляв, кому цей “металобрухт” (наша унікальна ГТС) потрібен? Видно, Росії треба і то дуже.

Кабмін оперативно підготував під маніпуляції з ГТС законопроекти. Темні злочинні обладунки влада готувала у світлий різдвяний

час. А вже днями зраджувати національні інтереси і свій народ буде Верховна Рада.

...Самого ж Азарова очікує не лише ганьба, але й невідкладна відставка. ...Утім, головна проблема не у звільненні “професіонала” Азарова, а в тому, що в разі здачі української ГТС Росії ця ситуація буде вже незворотною. Новому уряду не вдасться відіграти все назад. Це буде така ж пастка, як газова угода 2009 р.»

Провідний експерт енергетичних програм Центру ім. Разумкова В. Омельченко:

«Україна і так критично залежить від “Газпрому”, споживаючи близько 70 % російського газу. Ця залежність ще більше посилиться, коли контроль над ГТС і всіма регіональними системами, включаючи підземні сховища і внутрішній ринок, перейде до росіян. Тут уже на кону питання суверенітету країни.

Звучать заяви, що якщо ми не включимо “Газпром” до управління ГТС, то Росія нас обійде “Північним”, “Південним” потоком... Однак вона і так продовжує будувати газопроводи, незалежно від того, увійде до консорціуму чи ні. Плани “Газпрому” щодо обхідних потоків не зміняться. А заяви української влади – спекуляції і маніпулювання громадською думкою. По суті, суспільство готують до здачі головного інфраструктурного об’єкта країни».

Президент Центру інноваційного консалтингу «КДА» Д. Корнійчук:

«На жаль, Кабмін так і не захотів взяти на себе відповідальність перед суспільством за неминучий процес продажу частини української ГТС. Зокрема, саме з цим пов’язаний провал грудневих газових переговорів у Москві, оскільки навіть невеликий витік інформації умов “Газпрому” викликав жорстку реакцію всередині країни. Водночас Прем’єр-міністр Азаров розуміє, що без зниження вартості газу у 2012 р. влада не зможе виконати як закладені соціальні показники у бюджеті, так і утримати комунальні тарифи. Це значить – втратити надію виграти парламентські вибори. Тому Кабмін вибрав тактику провокації “Газпрому” на штучний тиск, перед яким Україна нібито не зможе встояти. Аналогічно ситуації 2009 р.»

Д. Корнійчук прогнозує один із можливих сценаріїв розвитку ситуації. Після заяв українських чиновників щодо зниження закупівель газу «Газпром» почне загрожувати Україні багатомільярдними санкціями за недобір і збільшенням вартості на закуповуваний газ. Україна у відповідь заявить про підвищення тарифів на транзит, а

Росія відмовиться за нього платити авансом, як було у 2011 р. Можливо, знову підуть погрози перекрити Україні «газовий» вентиль. У гру включиться Європа, яка почне тиснути на Україну з вимогою якнайшвидше вирішити питання з Москвою, не допускаючи чергового замерзання ЄС. Одночасно задіюють механізми закриття російських ринків для української м'ясо-молочної та кондитерської продукції. У підсумку інформаційних війн, перевага яких буде на боці Росії, сторони сядуть за стіл переговорів – із-за якого вийдуть з «вимушеним» компромісом щодо створення консорціуму і знижкою на російський газ. На першому етапі «Газпром» може навіть задовольнити не половина ГТС, а, приміром, 30 %. Решту – продадуть через пару років.

***Президент Київського міжнародного енергетичного клубу
О. Тодійчук:***

«Росіяни борються за ГТС, тому запросили непомірну ціну за газ. Але, схоже, нарешті українська сторона усвідомила, що якщо вона віддасть газотранспортну систему, то стане нецікавою для росіян і в будь-яких інших питаннях, оскільки нічого особливо цінного більше у неї не залишиться. А ось Росія дістане можливість через контроль ГТС керувати внутрішнім ринком України, тобто вплив її буде безмежний. Дуже яскравий приклад – Білорусь: віддав 50 % (“Белтрансгазу”. – Ред.) – значить, усе віддав. І на Євросоюз сподіватися нічого. У газовому українсько-російському питанні він відійшов убік, не хоче брати участь у цьому процесі. Від нас дуже довго чекали конкретики».

Керівник енергетичних програм центру «Номос» М. Гончар:

«Коли Міллер говорить, що “нам нічого не запропонували”, то він має на увазі, що не запропонували те, що вони спочатку вимагали. По суті, поглинання “Газпромом” українського “Нафтогазу”. І неважливо, як це відбуватиметься – через СП, через консорціум, кінець кінцем – поглинання за прикладом Білорусі. А зараз вони бачать, що необхідний для них сценарій, як мінімум, відтермінується. Москва розраховує на те, що до президентських виборів українська сторона піднесе довгоочікуваний подарунок. Результат виборів у Росії і так очевидний, проте така підстраховочка – триумфальний хід. Усередині Росії є проблеми, а тут продемонструють, як потужно збирається в кулак пострадянський простір шляхом скуповування енергетичних активів, інфраструктури. Думаю, ключовий момент (розв'язка переговорів) пов'язаний із тим, коли визначаться офіційні сторони, а під ними потрібно розуміти не стільки тих, хто безпосередньо бере участь у процесі, скільки тих, хто перебуває в тіні, але має прямий

інтерес і вплив, уявлення про того, хто повинен “стригти купони”. На сьогодні на рівні олігархічних угруповань не вдається погодити розподіл часток, дивідендів від цієї мегаопції, якщо вона матиме місце».

Інше

Накануне новогодних праздников ГНС Украины в «Единой базе налоговых знаний» разместила информацию о том, что физлица-предприниматели на едином налоге не имеют права производить и продавать ювелирные изделия. 28 декабря позиция ГНС была донесена до сведения территориальных органов ведомства. В Союзе ювелиров Украины считают такую трактовку Налогового кодекса нарушением прав участников ювелирного рынка, призывают ювелиров не сдавать свидетельства плательщиков единого налога и грозят обращением в суд.

«Помните, что согласно Налоговому кодексу Украины органы ГНС не имеют права предоставлять налоговые разъяснения или обобщающие налоговые разъяснения налогового законодательства, которые прежде были обязательными для использования. Предусмотренные Налоговым кодексом Украины налоговые консультации не являются обязательными для использования и отражают позицию, то есть мнение органа ГНС», – говорится в сообщении Союза ювелиров.

В Союзе ювелиров уверены, что ситуация разрешится положительно для участников ювелирного рынка и Государственная налоговая служба отзовет обнародованную информацию. «Союз ювелиров Украины воспринимает обнародованную информацию как досадную ошибку, допущенную одним из высших руководителей Государственной налоговой службы, который был впоследствии смещен с должности. Надеемся, что высказанные Союзом ювелиров Украины аргументы в защиту права малого ювелирного бизнеса на упрощенную систему налогообложения будут восприняты и учтены руководством ГНС Украины», – пишут ювелиры.

К слову, автор «разъяснения» бывший зампреда ГНС С. Лекарь, из-за которого множество мелких ювелирных мастерских могут свернуть бизнес, ушел в отставку. 26 декабря 2011 г. С. Лекарь был освобожден от должности заместителя Председателя ГНС Украины, на его место назначен А. Игнатов.

Ювелирам советуют игнорировать разъяснение *(Украинские ювелиры выразили несогласие с запретом ГНС работать*

по упрощенной системе налогообложения и готовы судиться за единый налог // Дело (<http://www.urist.in.ua/showthread.php?p=626876#post626876>). – 2012. – 4.01).

Законопроект «О внесении изменений в Закон Украины «О Национальном архивном фонде и архивных учреждениях» (относительно экспертизы ценности документов)» позволит разворовывать архивы. Такое предположение высказал кандидат исторических наук и глава ученого совета Центра исследований освободительного движения В. Вятрович, который во времена Президента В. Ющенко руководил архивом СБУ.

Он отметил, что его этот законопроект очень настораживает, поскольку там предусмотрена норма о возможности исключения из Национального архивного фонда документов, которые являются дублетными, непоправимо поврежденными и которые не составляют культурную ценность. «Следовательно, выписали три критерия исключения и уничтожения документов, но, к сожалению, нигде не отмечены определения этих критериев. Что такое дублетные документы мы не знаем, это не прописано, что значит “непоправимо поврежденные документы” и насколько они должны быть непоправимо повреждены, мы также не знаем. Каким образом определяется культурная ценность документа вообще неизвестно. То есть в принятом парламентом законе есть очень сомнительное положение», – сказал В. Вятрович.

На вопрос, возможно ли с принятием этого законопроекта разворовывание архивов, он сказал: «Согласно нормам, прописанным в этом проекте закона, такое злоупотребление возможно. Проголосованный проект позволит разворовывать архивы. К примеру, совсем не четко выписано, как определять, составляет ли документ культурную ценность. Под предлогом того, что документ не составляет культурную ценность, его могут вывести из Национального архивного фонда и уничтожить или продать. Таких схем можно предусмотреть еще много».

В. Вятрович отметил, что под таким поводом массово уничтожались архивы и в советское время. «Есть множество списков из архивов КГБ о резолюциях для документов о том, что они не составляют оперативную историческую ценность», – сказал он (*Вятрович: Законопроект Кабмина позволит разворовывать архивы // «Главком» (<http://glavcom.ua/news/67230.html>). – 2012. – 12.01).*

13 декабря прошлого года Верховная Рада Украины продлила мораторий на куплю-продажу сельскохозяйственных земель до 1 января 2013 г. Инициаторами законопроекта выступили председатели фракции Партии регионов в ВР А. Ефремов и народный депутат от фракции ПР Г. Калетник.

Аргументация, в целом, благородная. Надо, дескать, отложить еще на годик легальную продажу земли, поскольку большинство норм Закона Украины «О Государственном земельном кадастре» и новой редакции Закона Украины «О государственной регистрации вещных прав на недвижимое имущество и их ограничений» вступят в силу лишь в 2013 г.

До этого продавать никак нельзя. Ну, то есть на самом деле можно, но только с привлечением знающих людей, «серых» схем и т. д. и т. п.

Урегулировать все проблемные вопросы должен был Закон «О рынке земель» (№ 9001-д). Но после согласительного совета, его отложили. На потом. И честно говоря, это хорошо. Слишком он спорный (и это еще мягко говоря).

Ведь принятый в первом чтении еще в ноябре законопроект «О рынке земель» перечеркивал все радужные надежды крестьян и инвесторов. Во-первых, проектом устанавливаются жесткие ограничения на продажу земли. Покупать земли сельскохозяйственного назначения смогут только граждане Украины. «Это вроде бы и неплохо, патриотично опять-таки. На самом же деле, таким образом просто отсекается конкурент на рынке, ведь большие деньги могли бы прийти только из-за рубежа», – говорит А. Корнацкий, председатель совета директоров ООО «Агрофирма Корнацких».

Во-вторых, согласно проекту, один человек сможет купить не больше 100 га земли. На участке в 100 га невозможно вести крупнотоварное хозяйство (а именно такие хозяйства обеспечивали рост аграрного сектора в последние годы). На 100 га можно рентабельно выращивать картофель, виноград или клубнику, однако для выращивания зерновых нужны куда большие площади.

И, в-третьих, тормозом для развития аграрного сектора станет функционирование Государственного земельного банка, который должен будет стать единственным залогодержателем земли при кредитовании сельскохозяйственных предприятий. Остальные коммерческие банки страны тихо крячут в сторонке...

К чему это приведет? К монополизации государством ипотеки земли сельскохозяйственного назначения, к перманентному дефициту финансовых ресурсов для аграрного сектора. Ну и, кроме того, ресурс в госбанке всегда смогут получить свои люди, а чужим туда ходить нечего. Какие широкие возможности для коррупции открываются!..

Кроме того, законопроект может разрушить сложившийся рынок аренды земли сельскохозяйственного назначения. Ведь проект закона опять-таки устанавливает ограничения на размер аренды земель сельскохозяйственного назначения на уровне 6000 га на район, но не более 5 % земель в одной области. А крупные аграрные холдинги арендуют значительно большие площади и уже сейчас банально не вписываются в нормы законопроекта.

Земля – это громадный капитал, и держать его вне экономического оборота хуже, чем преступление, это страшная ошибка.

Более того, попытки запретить ни к чему не приводят – землю продавали и продают. В Украине пока стесняются открыто признать крестьян людьми второго сорта, не имеющими права полноценно владеть своей собственностью. Хотя фактически сегодня так и есть. Признать крестьян полноценными гражданами, которые могут решать, что делать со своей собственностью, тоже не хотят.

Между тем, от введения в рыночный оборот сельхозземель выиграли бы и собственники и государство, и, в конечном итоге, вся страна. Появление класса реальных собственников земли способствовало бы развитию агротехнологий и повышению плодородия почв (в чем, кстати, арендаторы далеко не всегда заинтересованы).

Государство, в свою очередь, получит понятную и прозрачную базу налогообложения. Владельцы паев при продаже смогли бы получать в разы больше, чем сегодня.

Но пока все это даже не мечты. Так, фантазии.

Эффективную земельную реформу сумели провести все страны Восточной Европы. Украина по традиции мнетя в раздумьях и популизме.

Весьма сомнительно, что вследствие долгих размышлений будет принят грамотный закон. И это особенно обидно.

Политическая элита учуяла запах приближающихся выборов. Поэтому до завершения эпопеи с выборами в парламент рассчитывать на грамотный закон не приходится.

Слабым утешением может служить лишь то, что украинцы вообще и крестьяне в частности опытом научены работать в условиях теневой экономики, невзирая на фантазии властей.

Странно при этом, что именно в народе так непопулярна идея торговли землей. И политики делают все, чтобы играть на этих настроениях (*Ярославский М. Земля и деньги. Новые грабли для властей // Polemika (<http://polemika.com.ua/news-80169.html>). – 2012. – 11.01*).

ЗАРУБІЖНІ ПРАВОВІ НОВИНИ

В Венгрии находящиеся у власти националисты, пользуются большинством в парламенте, «протолкнули новую конституцию, а также несколько основополагающих законов, которые дают правящей партии широкие полномочия в сфере судопроизводства, средств массовой информации, а также применительно к церковным конфессиям и центральному банку».

Вследствие этого «правительство премьер-министра В. Орбана теперь больше напоминает автократические режимы России и Беларуси, чем демократических партнеров по ЕС», говорится в редакционной статье The Washington Post.

В. Орбан игнорировал критику извне, в том числе из Вашингтона до тех пор, пока свое слово не сказал МВФ. По нормам ЕС центральный банк должен быть независимым, что не согласуется с последними реформами В. Орбана, и организация дала понять, что необходимая Венгрии финансовая помощь будет оказана лишь в том случае, если в законодательство внесут поправки. «Однако Европейскому Союзу, который на этой неделе займется рассмотрением венгерского случая, в борьбе с концентрацией власти в руках Орбана не следует ограничиваться финансовой сферой», – полагает The Washington Post. С точки зрения газеты, новые законы «несовместимы с базовыми правами человека и системой демократических сдержек и противовесов. Смириться с такими проявлениями в стране-участнице Европейского Союза означает для этого объединения поступить наперекор своим ключевым принципам» (*Венгрия на всех парах несется к автократии // InoPressa (<http://www.inopressa.ru/article/10Jan2012/wp/hungary.html>). – 2012. – 10.01*).

2011 г. стал годом революций, всплеска народного гнева и протестных движений, которые по своей сути отражали исконные ценности Запада: демократию, открытость и ответственность.

«2012 г., – пишет обозреватель *Sueddeutsche Zeitung* Ш. Корнелиус, – станет окончательной проверкой для демократии. Вместе с тем 2012 г. обещает стать ключевым в гонке систем, которая будет определяться в первую очередь дуэлью между Китаем и США».

Календарь на предстоящий год предлагает пять возможностей для политических систем проявить себя. Выборы в России, Франции, Китае и США позволят сделать выводы о силе этих государств и главенствующих в них систем. Если военные власти Египта сдержат свое обещание, страна так же может получить возможность выбрать президента в ходе свободных выборов – что станет экзаменом для арабского революционного цикла».

Все предстоящие решения о выборе курса, пишет Ш. Корнелиус, будут важны как для самой страны, так и для всего мира. Так, основные конкуренты президента Франции Н. Саркози на предстоящих выборах – социалист Ф. Оланд и кандидат ультраправых М. Ле Пен уже заявили о своем несогласии с механизмом по спасению евро. «Ле Пен, став президентом, может нанести сокрушительный удар по европейской интеграции», – замечает автор, добавляя, что выборы во Франции будут решающими в судьбе евро.

«В России политический олигарх В. Путин идет на большой риск, устраивая рокировки во власти. Страна находится на пороге своего, пожалуй, самого значимого теста на демократию. Премьер и политический кастрат – президент Медведев – выстроили потемкинскую демократию с ее мнимыми партиями и мнимым же плюрализмом (...). Народ в конце года выплеснул свой гнев, однако чем все это закончится? Выберет ли Россия западный путь или вернется к автократичному каменному веку – покажут предстоящие президентские выборы».

Китай, со своей стороны, всеми силами старается продемонстрировать, что перемены во власти хотя и свершаются без участия народа, однако происходят ему во благо. Как отмечает автор, в КНР к власти придет более молодое поколение политической элиты, которое должно будет провести свою страну через непростую фазу модернизации.

На этом фоне, пишет в заключение автор статьи, выборы президента США, решающий этап которых будет проходить фактически параллельно с Народным конгрессом в КНР, становятся объектом особо пристального внимания. «Радикализация политики отталкивает многих избирателей (...). Республиканцы с их склонными к популизму представителями балансируют на краю пропасти.

Демократический цинизм становится самым уязвимым местом системы. Америка перестала быть примером демократии» (*Корнелиус Ш. Свобода выбора // InoPressa (<http://www.inopressa.ru/article/10Jan2012/wp/hungary.html>). – 2012. – 2.01*).

Правительство Соединенного Королевства предоставит Шотландии полномочия для проведения обязывающего голосования по вопросу о независимости.

10 января правительство Д. Кэмерона заявило о готовности временно снять правовые ограничения, мешающие Шотландии вынести вопрос об отделении от Соединенного Королевства на референдум, результаты которого имели бы юридическую силу, сообщает Associated Press в публикации на страницах The Washington Post.

Глава полуавтономного правительства Шотландии А. Салмонд является давним сторонником отделения. Он добивается расширения контроля над нефтегазовыми месторождениями Северного моря, а возглавляемая им Шотландская национальная партия рассчитывает за счет получения автономии в налоговой и бюджетной сферах «повторить экономический успех» соседних государств, таких как Норвегия.

Д. Кэмерон, памятуя о планах А. Салмонда отложить голосование до осени 2014 г., призвал шотландское руководство поскорее определиться со своими намерениями, мотивировав это беспокойством инвесторов. При этом он считает возможным говорить либо о полном отделении, либо о сохранении статус-кво, исключая третий вариант, при котором Шотландия получала бы расширение автономии вплоть до полной самостоятельности по всем вопросам, кроме внешней политики и обороны.

А. Салмонд в ответ заявил, что «лондонскому премьеру-консерватору не удастся обратить нас в паническое бегство и к чему бы то ни было принудить». Политик подозревает главу центрального правительства в попытке путем форсирования событий сгладить раскол в Соединенном Королевстве. А. Салмонд считает возможным и пресловутый третий вариант, однако сам будет выступать за окончательное отделение. При этом партия А. Салмонда в случае успеха намерена сохранить за Елизаветой II статус главы государства и оставить британский фунт национальной валютой, говорится в статье.

«Время проведения голосования может оказаться решающим фактором», – указывает Associated Press. Опросы общественного мнения

показывают, что сепаратистские настроения в Шотландии растут. Ожидается, что в 2014 г. они достигнут пика: в этом году будет отмечаться 700-летие битвы при Бэннокберне, в которой шотландцы одержали важнейшую победу над англичанами, а в Глазго пройдут Игры Содружества. Не только Д. Кэмерон, но и лидер оппозиционной лейбористской партии Э. Милибэнд являются сторонниками сохранения целостности Великобритании, добавляет агентство (*Британию ожидаем распад? // InoPressa (<http://www.inopressa.ru/article/10Jan2012/wp/hungary.html>). – 2012. – 11.01*).

Президент США Б. Обама пообещал поощрять компании, которые создают рабочие места, и наказывать тех, кто выводит рабочие места за пределы страны.

В своем еженедельном обращении к нации, президент заявил, что в ближайшее время он направит предложения по изменению налоговой системы, чтобы «вознаградить компании, которые делают доброе дело, создавая рабочие места дома и инвестируя в Америку, и упразднить налоговые льготы для фирм, которые выводят рабочие места за рубеж».

В то же время сенатор Д. Хэвен (Республиканская партия) подверг критике президента за то, что тот не одобрил проект создания нефтепровода, который планируется проложить из Канады в Техас. По его словам, этот проект позволит создать тысячи рабочих мест и доставить на американские НПЗ тысячи баррелей канадской нефти, что уменьшит зависимость США от нефтяных поставок из других регионов планеты (*Обама поможет бизнесу. Президент намерен «вознаграждать» фирмы, создающие рабочие места в США // Голос Америки (<http://www.voanews.com/russian/news/obama-weekly-address-2011-01-14-137342278.html>). – 2012. – 14.01*).

Канцлер ФРГ А. Меркель настаивает на ускорении создания фискального союза. Она допускает возможность изменения законов, с тем чтобы снизить значение рейтинговых агентств.

Федеральный канцлер Германии А. Меркель призвала руководство стран еврозоны ускорить темп реализации реформ и осуществления мер, направленных на преодоление финансового кризиса. Об этом глава правительства ФРГ заявила выступая на пресс-конференции в Киле.

По словам А. Меркель, государствам еврозоны следует «еще быстрее» подготовить соглашение о создании фискального союза и не пытаться смягчить его где только возможно, передает агентство DAPD. Она призвала также как можно скорее добиться работоспособности Европейского стабилизационного механизма (ESM).

Канцлер подчеркнула, что решение рейтингового агентства Standard&Poors о снижении рейтинга девяти стран еврозоны не было абсолютно неожиданным. Правительство в Берлине приняло к сведению этот шаг, который подтвердил представление о том, что Европе предстоит еще долгий путь, чтобы вернуть доверие вкладчиков.

При этом глава немецкого правительства допускает возможность изменения законодательства, с тем чтобы снизить значение рейтинговых агентств. Правила, согласно которым, например, страховщики не могут купить гособлигации стран с относительно плохим рейтингом, она назвала «очень, очень строгими». По словам А. Меркель, эти нормы могут вызвать «усиливающий эффект» (*Меркель призывает ускорить проведение антикризисных реформ в зоне евро (оригинал публикации: dw-world.de) // InoСМИ.ru (<http://inosmi.ru/europe/20120115/183053191.html>). – 2012. – 15.01).*

ПРОГНОЗИ

В начале февраля депутаты могут принять в первом чтении закон о высшем образовании, который кардинально изменит жизнь вузов и студентов.

«Законопроект уже одобрен профильным и экспертным комитетами Верховной Рады, и как только депутаты соберутся на восьмую сессию (1 февраля), он будет внесен в сессионный зал», – поясняет руководитель Комитета ВРУ по вопросам науки и образования М. Луцкий.

Чем больше, тем лучше

Один из самых дискуссионных моментов, по словам М. Луцкого, это введение классификации вузов в зависимости от количества студентов, обучающихся на дневной форме. Так, критики указывают, что звания университета могут лишиться, например, консерватории, где никогда не было особой массовости. «Вузы, готовящие специалистов по искусству, а также военные, вынесены за скобки, их эта градация не коснется», – успокаивает нардеп В. Курило.

Больше платить

Еще один спорный момент – плата за обучение на контракте может увеличиваться каждый год с учетом инфляции. Студенты боятся, что в итоге вузы будут выставять неподъемные суммы. Но В. Курило говорит, что это не так. «Ведь до этого вузы резко повышали плату за обучение для первокурсников, закладывая в нее не только инфляцию, но и недобранные средства. Теперь же плата для студентов будет расти не так сильно», – считает В. Курило.

Права студентов

Студенты также опасаются, что их права хотят серьезно ущемить, изменив основы существования студенческого самоуправления. «Из законопроекта исчезла норма о том, что вуз обязан 0,5 % своих средств тратить на финансирование самоуправления. В итоге самоуправление становится зависимым от руководства вуза», – считает координатор общественной инициативы “Студенческая защита” А. Черных.

В то же время деньги от самоуправления шли на научные семинары, конференции. В. Курило пообещал, что этот вопрос будет еще раз изучен и проработан.

Новое в образовании

Вузы хотят ранжировать в зависимости от количества студентов, узаконить тесты и разрешить ежегодно пересматривать плату за обучение на контракте.

Понятие «уровень аккредитации вуза» уходит. Вместо этого вводится классификация вузов по количеству учащихся и направлений образования, по которым готовят в вузе: университет (10 тыс. студентов, восемь направлений), профильный университет (6 тыс. студентов, четыре направления), академия (3 тыс. студентов, один–два направления), колледж (1 тыс. студентов), профессиональный колледж (500 студентов).

Плата за учебу на контракте может корректироваться раз в год (но не чаще) на коэффициент инфляции. Исключение – если вся плата за обучение вносится сразу же полной суммой. Сейчас студент вносит плату за обучение, которая не меняется в течение всего срока обучения.

Будет узаконено тестирование. При поступлении будут учитываться результаты тестов и средний балл аттестата. Сейчас такая процедура оценки качества знаний законом вообще не предусмотрена.

Ликвидируется понятие «специалист». Теперь уровни квалификации выглядят так: младший специалист (два–три года обучения),

бакалавр (три–четыре года обучения), магистр (после получения звания бакалавра – еще полтора–два года обучения, после школы – пять–шесть лет)

К деканам и руководителям отделений будут предъявляться более строгие требования. Руководитель института или факультета обязательно должен иметь научное звание, соответствующее профилю института или факультета. Руководитель отделения – уровень магистра и стаж педагогической деятельности не менее пяти лет.

Финансирование студуправления не будет ограничено нижней планкой. Сейчас закон предусматривает, что на финансирование студенческого самоуправления вуз должен тратить не менее чем 0,5 % средств из спецфонда. В новом законопроекте этой нормы нет (*Новый закон «О высшем образовании»: студентам нечего бояться? // В городе. Днепронетровск (<http://dp.vgorode.ua/news/12/93309>). – 2012. – 10.01*).

Законопроект о внутренней торговле, принятие которого планируется в текущем году, имеет рычаги давления на малый и средний бизнес. Такое мнение выразил вице-президент Украинского союза промышленников и предпринимателей М. Кунченко.

«Появление отчетности в законопроекте о внутренней торговле – это определенное давление на бизнес. Необходимость отчетности и офиса – это привлечение финансов: нужно нанимать бухгалтера, арендовать офисное помещение. Введение больших штрафных санкций в десятки тысяч гривень тоже повлияет на бизнес», – раскритиковал законопроект М. Кунченко.

По его словам, создана рабочая группа, которая доработает недостатки законопроекта.

«Главой рабочей группы назначен А. Кинах. Мы выступаем, чтобы не выносить законопроект о внутренней торговле на первое чтение, а доработать в рабочей группе за этот месяц. Это нужно, чтобы соблюсти баланс интересов всех участников. Мы должны сформировать цивилизованный европейский рынок. Нас ждет тяжелый период, потому что интересы не сопоставимы, но законопроект должен быть результативным», – добавил М. Кунченко.

В свою очередь один из создателей закона директор департамента развития торговли Минэкономразвития И. Гарбарук прокомментировал данное заявление: «Введение нормы обязательного офиса необ-

ходимо, чтобы обезопасить покупателя. Когда недовольный человек идет в службу защиты прав потребителей, если его ребенок, например, отравился краской на игрушке, то чиновники не могут найти виноватого, ведь нет офиса. А на счет отчетности – в Украине теневой объем торговли составляет 300 млрд грн. Это 15–20 млрд грн в бюджет. Нам не нужны эти деньги в бюджете?» ***(Необходимость отчетности – это давление на бизнес // Независимое Бюро Новостей (<http://nbnews.com.ua/news/25069>). – 2012. – 10.01).***

Урядовці обіцяють, що цього року буде визначено новий прожитковий мінімум, який буде закріплено відповідним законом.

Діючий був затверджений ще в 1999 р., і його норми були розраховані на кризовий період. Ці норми повинні були переглядатися кожні п'ять років, але через нестабільну політичну ситуацію чомусь «забували» це робити. До речі, прожитковий мінімум – це лише вартість набору товарів та послуг, котрі споживають певні категорії громадян.

Тут є дві складові – перелік товарів, послуг та їх вартість. Перша складова більш консервативна, а друга фактично змінюється щомісяця. Коли державна служба статистики оголошує дані про інфляцію, то мова йдеться саме про зміну вартості споживчого кошика.

У різних країнах перелік товарів і послуг свій. Свої норми споживання. Український споживчий кошик раніше нараховував понад 350 позицій, але з 2007 р. їх кількість скоротили до 296. Критерій відбору нібито чіткий: частка товару має становити не менше 0,1 % витрат сім'ї, якщо це продукт харчування, і 0,2 % – для інших позицій. Мабуть, виходячи з цього, викинули у 2007 р. з переліку гречку. Бо, за незрозумілою статистикою, пересічний українець з'їдає її лише 2 кг за рік. Дивно, бо крупи разом із м'ясом, молоком, яйцями, овочами, фруктами, цукром, олією, кавою, чаєм тощо є, а гречка нібито вже і не крупа.

Але виявилось, що дивилися вперед, бо виключили її у 2007 р., а ціни пішли вгору з 2009 р.

До речі, що б не казали політики й експерти, життєвий рівень у цілому зростає. Люди купують дедалі більше калорійних якісних і недешевих продуктів. Зокрема, як повідомив напередодні Нового року М. Азаров, у 2011 р. роздрібний товарообіг зріс на 15 %, істотно збільшилося споживання м'яса, а овочів і фруктів – узагалі у півтора раза за один рік.

Так от, ще у 2007 р. до споживчого кошика потрапили м'ясна вирізка, філе свіжомороженої риби, сирокочена ковбаса, копченина, йогурти, консервовані гриби.

Цього року заплановано збільшити кошик до 335 позицій. Серед додаткових продуктів до нового увійдуть м'ясні кулінарні вироби, оливкове масло, розсольні сири (сулугуні, бринза, адигейський), ківі. Імпорт ківі за останні три роки зріс у 10 разів.

Продуктові товари й на сьогодні становлять по вартості 54 % усіх витрат. Але в кошику є одяг і взуття, білизна, меблі, сантехніка, побутова хімія, мобільні телефони, окремі будматеріали (шпалери, фарби, лінолеум), ліки. До них додадуть цього року ноутбуки, флешки, кондиціонери, шафи-купе, металопластикові вікна, блендери, міксери, парасольки, наручні годинники, памперси.

Є в кошику і послуги. Від 2012 р. до традиційних (житлово-комунальні, поштові, транспортні, зв'язку, лікарняні, культурні послуги) додаються підготовчі курси для вступу до вузів, манікюр, оренда житла, страхування особистого транспорту, мийка автомобіля.

Залишається невідомим лише зафіксований у майбутньому законі термін служби окремих речей та норми споживання продуктів. Невже їх залишать у межах «кризового періоду»? Бо, скажімо, краватку можна носити і 20 років, але тоді вже буде інше покоління й інша мода.

Повертаючись до інфляції, котру досліджують, щоб відстежувати зміну прожиткового мінімуму, треба зазначити, що (в основному) використовується міжнародна методика, і якщо ви побачите в якомусь бутику супердорогий одяг, не робіть висновку, що це інфляція. Методика такі товари виключає. Але якщо є такі речі, значить їх хтось купує – красиво жити не заборониш (*У 2012 р. отримаємо новий прожитковий мінімум // Чернігівські відомості (http://vid.cn.ua/index.php?option=com_content&task=view&id=6250&Itemid=65). – 2012. – 5.01*).

ДІАЛОГИ

О. Стадник, директор департаменту охорони здоров'я та соціальної політики про реформування медичної галузі:

«Наявна сьогодні система охорони здоров'я не здатна задовольнити потреби черкашан у медичній допомозі. Про це свід-

чать: скорочення тривалості життя українців до 68,2 року; високі показники загальної смертності (16,3 на 1000 населення по Україні), які удвічі перевищують показники країн Євросоюзу. Особисті витрати населення на оплату медичних послуг сягають 40 % від загального обсягу фінансування. Неформальні платежі пацієнтів за медичні послуги становлять 10 % від загального обсягу фінансування. Ми користуємося системою охорони здоров'я радянського зразка, яка базувалася на плановій економіці. Уже давно вся Україна живе за законами ринку, і лише медична галузь залишилась на узбіччі.

Сьогодні для нормального функціонування системи охорони здоров'я Черкас потрібно не менше 266 млн грн на рік. На жаль, наявні ресурси, включаючи добровільне страхування та лікарняні каси, забезпечують галузь лише на 60 % від потреби. Виникає дефіцит більше 105 млн грн, який вимушені частково покривати наші пацієнти. Нам необхідно реформувати галузь охорони здоров'я, аби покращити здоров'я населення, забезпечити рівний доступ усіх громадян до медичних послуг належної якості.

...Вирішальною є фінансово-економічна перебудова системи охорони здоров'я. Для цього необхідно запровадити обов'язкове медичне страхування, розширити сферу застосування платних медичних послуг, а бюджетні кошти концентрувати для надання первинної медико-санітарної допомоги, включаючи невідкладну; вторинної амбулаторної допомоги – на міському рівні; для надання вторинної стаціонарної та екстреної медичної допомоги.

Замовником медичних послуг у рамках виконання бюджетної програми для надання первинної медико-санітарної допомоги і вторинної амбулаторії допомоги є департамент охорони здоров'я та міські ради. Замовником медичних послуг у рамках виконання бюджетних програм для надання вторинної (стаціонарної), третинної та екстреної медичної допомоги є управління охорони здоров'я обласної державної адміністрації. Але реформу потрібно здійснювати лише після того, як на державному рівні буде прийнята необхідна нормативно-правова база» *(Наша медицина на 2012 р. недофінансована на 105 млн грн // Вечірні Черкаси (<http://vechirka.ck.ua/poziciya/oleg-stadnik-nasha-medicina-na-2012-rik-nedofinansovana-na-105-miljoniv-griven>). – 2012. – 10.01 (№2).*

ЩОДЕННИК БЛОГЕРА

Блог на сайті UBR

Про автора: Р. Демчак, президент Всеукраїнської громадської організації «Захист прав споживачів фінансових послуг», власник корпорації Ukrainian Business Group

Дерегуляція – створення труднощів і боротьба з ними.

Ось, скажімо, законом № 3993-VI розширили мережу дозвільних центрів, наказавши відкрити їх не тільки на міському, а й на обласному рівні. Пояснення цьому таке: мовляв, є ряд дозволів, які можуть видаватися тільки на обласному рівні. Такі центри виключають необхідність звернення окремо до кожного територіального органу, якщо відповідний дозвіл надається на обласному рівні. Шкода тільки, що вже існуючі «єдині вікна» є такими лише за назвою, а насправді підприємці продовжують бігати по управліннях та департаментах різних органів влади. Адже у бюрократії є свій, цілком матеріальний інтерес. Свідоцтва платника ПДВ не видають по три місяці! Підприємці повідомляють, що місцеві податківці вимагають по 2 тис. дол. за свідоцтво.

Інший документ, № 3994-VI, врегулював питання видачі копії ліцензії фізичним особам-підприємцям для кожного місця проведення ліцензованої діяльності. Приблизно так, як юрособи отримують копії ліцензії для кожного зі своїх філій.

Нарешті, законом № 3995-VI з переліку документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності викреслені свідоцтва про право на заняття адвокатською і нотаріальною діяльністю. Ці види діяльності, як відомо, до розряду господарської не відносяться і до зазначеного переліку потрапили помилково. Адже свідоцтва адвокатів і нотаріусів лише підтверджують належну кваліфікацію фахівця. Тому самі свідоцтва ніхто й не думав скасовувати.

Під час адміністративної реформи ліквідували Держкомпідприємництво, а потім, ідучи назустріч побажанням малого бізнесу, відновили «вихід на уряд», прийняли рішення все повернути на місце. А скільки було сказано добрих слів на користь скасування обов'язковості печаток для юросіб! Щоб, урешті-решт, парламентарії почули умовляння банкірів з Українського кредитно-банківського союзу не робити цього і відхилили відповідний законопроект (№ 9172 від 19 вересня 2011).

Ліквідували близько 12 тис. підприємців, які надавали не передбачені законом адміністративні послуги і навіть подали проект закону

«Про адміністративні послуги» (проект № 9435 від 9 листопада 2011 р.). А потім у законі про обласні дозвільні центри закласти норми самофінансування цих структур за рахунок видачі платних довідок.

У результаті – свіжий звіт про конкурентоспроможність регіонів України показує, що негативний вплив податкової політики серед усіх проблемних факторів для вітчизняного бізнесу зріс за рік з 14 % до 16 %, корупції – з 10 % до 15 % (*Дерегуляція – створення труднощів і боротьба з ними // (<http://blog.ubr.ua/finansy/dereguliacia-stvorennia-trudnoshv-borotba-z-nimi-1777>). – 2012. – 03.01*).

Блог на сайті UBR

Про автора: О. Овраменко, депутат Київраді, заступник голови Постійної комісії Київради з питань торгівлі та підприємництва

Прагнення до підвищення енергоефективності системи вітчизняного ЖКГ перетворилося в сучасній Україні в щось схоже на гасло часів СРСР: «Доженемо і переженемо Америку».

Різні українські уряди вже понад 10 років невпинно беруть кредити у європейських інституцій на підвищення енергоефективності, політики з високих трибун міркують про те, як важливо економити, а звичайні українці з острахом чекають, коли ж у черговий раз усі заходи з енергоефективності ЖКГ зведуться до підвищення комунальних тарифів. Причому ніхто не заперечує, що нинішню вітчизняну систему ЖКГ можна охарактеризувати як «безнадійно діряву трубу, яку неможливо полагодити, потрібно тільки замінити». Але як це зробити і головне за чий рахунок: досі чіткого розуміння, а відповідно і дій ані у державної, ані у місцевих влад немає.

Державний розмах проблеми

За оцінками Європейського банку реконструкції та розвитку, для підвищення енергоефективності житлових будівель в Україну потрібні інвестиції в розмірі близько 60 млрд євро. Сума значна, але якщо ці гроші знайти і направити за призначенням – ефект так само буде значущим: економія енергії річним обсягом, який становить майже 10 млрд куб. м природного газу, або 25 % загального обсягу його імпорту в Україну. Крім того, близько 11,8 млрд євро Україна могла б економити щороку при використанні енергоощадних технологій у промисловості та ЖКГ.

Абсолютно зрозуміло, що державний бюджет навряд чи подує вищевказану суму. Вихід – у пошуку приватних інвесторів. Але, як відомо, будь-який інвестор любить чіткі і прозорі правила гри, а в Україні досі відсутня державна стратегія у сфері модернізації систем теплопостачання та будівель, та й законодавство у сфері державно-приватного партнерства залишає бажати кращого.

Друга проблема, з якою доведеться мати справу інвесторам: відсутність дійсних власників об'єктів ЖКГ. Експерти та чиновники з Державного агентства України з енергоефективності та енергозбереження не раз підкреслювали, що об'єкти комунальної теплоенергетики або тепломережі, переважно перебувають на балансі місцевих рад та є комунальною власністю, але управляються ними номінально.

Третя проблема. Держава на сьогодні навіть не знає, скільки витрачається або споживається енергоресурсів у ЖКГ. Тільки 15–16 % житлових будинків в Україні мають прилади обліку води чи газу. У переважній більшості житлові багатоквартирні будинки не піддавалися енергетичному аудиту, який дає загальну картину рівня споживання енергоносіїв. При цьому тільки на основі даних енергоаудиту можливо точно підрахувати обсяги необхідних інвестицій і період їх окупності.

Четверта проблема – людський фактор. Будемо об'єктивними – ми не звикли економити. В Україні, на відміну від Європи, правила економії енергоресурсів – практично порожній звук. У Євросоюзі давно зрозуміли, що важливо вкладати кошти в енергоощадну побутову техніку, купівлю альтернативних джерел енергії для приватних і багатоквартирних будинків. Українці ж у більшості своїй, незважаючи на те, що ціни на енергоносії зростають, про економію енергії поки не замислюються. За таких умов, жоден метод підвищення енергоефективності ЖКГ не буде працювати на 100 %.

Столичні реалії

Якщо говорити про київські реалії цієї проблеми, то вони також невтішні. У рейтингу британської дослідницької компанії The Economist Intelligence Unit Київ посів останнє місце серед 30 європейських міст з енергоефективності, набравши при цьому 0 балів з 10-ти можливих. За приблизними підрахунками, у Києві для модернізації тільки теплового та енергетичного господарства необхідно інвестувати 1,5 млрд євро і 220 млн. євро відпо-

відно. Як відомо, нещодавно Київрада прийняла регіональну програму підвищення енергоефективності на 2011–2015 рр., розроблену КМДА. На її реалізацію необхідно 11 млрд. грн, причому з міського бюджету планується виділити лише 2–3 млрд грн. Решта – це залучення приватних інвестиційних капіталів. Але подібні програми приймалися в Києві і раніше, а ситуація не змінювалася роками. Які ж фактори мають бути присутні, крім правильно сформульованої на папері програми, про яку так багато говорять чиновники з КМДА?

1. Наявність інвестиційного, фінансового ресурсу. У Києві надія знову на приватного інвестора, співпраця з яким у цій сфері можлива у форматі концесійних механізмів. Але в столиці, як і по всій країні, немає єдиних підходів до концесії. Немає муніципальних структур, які концентрують, обробляють і систематизують усю інформацію, що дозволяє потенційному інвестору визначитися як з умовами концесії того чи іншого об'єкта, так і з конкретними особливостями, властивими Києву. У таких непрозорих умовах залучення дійсно серйозних, іноземних інвесторів-концесіонерів стає проблематичним.

2. Політична воля. Від Президента до місцевої влади чуємо заяви про необхідність впровадження енергоефективних програм у системі ЖКГ, у тому числі й у Києві. А з іншого боку, чиновники визнають, що у нас надзвичайно політизоване питання тієї ж тарифної політики, а централізоване енергопостачання – «священна корова для багатьох державних структур», різати «яку поки не наважиться ніхто». У підсумку «віз і нині там».

3. Підтримка нововведень населенням. Чи є вона нині? Навряд чи. Здебільшого кияни не бачать на конкретних прикладах, як можна економити енергоносії і навіщо це робити. Ми загрузли в боротьбі з недбайливими ЖЕКами і незрозумілим нарахуванням тарифів за комунальні послуги. Для того, щоб городянам надати розуміння ситуації, потрібна доступна й ефективна інформаційна програма і навіть рекламна кампанія, а не повні штампів і незрозумілих термінів чиновницькі звіти.

Лише в сукупності перелічених вище трьох факторів ми зможемо сподіватися, що Київ покаже приклад для всієї України в частині вирішення непростих питань енергозбереження (*Енергоефективність ЖКГ: чи можна розплутати клубок проблем? // (<http://blog.ubr.ua/politika/energoefektivnst-jkg-chi-mojna-rozplutati-klubok-problem-1804>). – 2012. – 10.01*).

Блог на сайті UBR

Про автора: Н. Вороницька-Гайдак, генеральний директор Юридичного об'єднання «Феміда»

22 грудня 2011 р. ВРУ прийняла Закон «Про продовольчу безпеку». Такий документ було прийнято вперше, і саме цей закон мав стати відправною точкою у вирішенні проблеми продовольчої безпеки. Саме так я розмірковувала, доки детально не ознайомилася з текстом прийнятого Закону, який викликав у мене не лише запитання, але й відверте здивування.

По-перше: ст. 1 цього закону дає визначення основним поняттям, які використовуються в законі, а саме абзац, який дав поняття продовольчому кошику та визначив його склад. Отже, якщо Президент підпише закон, то до продовольчого кошика українця будуть входити: хліб і хлібопродукти, м'ясо і м'ясопродукти, молоко і молокопродукти, риба і рибопродукти, яйця, овочі, плоди та ягоди, картопля, цукор, олія рослинна.

Як бачимо, перелік продуктів досить вичерпний, і особисто мені не зовсім зрозумілий. Наприклад, це положення не включило до продовольчого кошика крупи та макаронні вироби, натомість їх можна замінити, наприклад, червоною чи чорною ікрою, яку сміливо можна віднести до рибопродуктів.

По-друге: ст. 8 цього закону визначила, що Кабінет Міністрів України розробляє та приймає національну стратегію продовольчої безпеки, на основі якої місцеві державні адміністрації з урахуванням територіальних особливостей розробляють відповідні регіональні стратегії. До речі, у перехідних положеннях зазначено, що на протязі трьох місяців з дня опублікування закону КМУ повинен розробити та прийняти Стратегію формування продовольчої безпеки України на 2012–2020 рр. Але ще найбільш цікавою виявилася ст. 9, а особливо третій абзац, який зазначає: «Центральний орган виконавчої влади з питань формування продовольчої безпеки держави в межах своїх повноважень здійснює розподіл, розпорядження державними продовольчими резервами, виходячи з необхідності регулювання ринків продовольства для гарантування продовольчої безпеки».

Не зрозуміло мені поки що, хто має відповідати за продовольчу безпеку, з одного боку, закон покладає обов'язок розробити програму продовольчої безпеки на КМУ, з іншого боку, ст. 9 згадує про якийсь «міфічний» центральний орган виконавчої влади з питань формування

продовольчої безпеки. На перший погляд цілком логічною має бути ситуація, за якої, якщо кабмін розробив таку програму, то він має і відповідати за її реалізацію, аж ні, я ніде в законі не знайшла фрази, яка б визначала саме КМУ центральним органом виконавчої влади з продовольчої безпеки. Виходить, що такого органу ще не існує, він лише буде створений, проте коли, ким, з якими повноваженнями, за чий рахунок буде фінансуватись та кому підпорядковуватись, закон відповіді не дає.

Проте вже сам факт того, що ВРУ нарешті зайнялась таким болючим питанням, як продовольча безпека, дає нам хоч якусь надію, що колись ми таки зможемо без остраху купувати собі та своїм близьким безпечні продукти харчування (*Закон України «Про продовольчу безпеку України» не знайшов у продуктовому кошику місця для крупи та макаронів, натомість дає можливість покласти туди червону та чорну ікру... // (<http://blog.ubr.ua/pravo/zakon-ukrani-pro-prodovolchu-bezpeku-ukrani-ne-znaishov-v-produktovomu-koshiku-mscia-dlia-krupi-ta-makarony-natomst-da-mojlivst-poklasti-tudi-chervonu-ta-chornu-kru-1783>). – 2012. – 04.01).*

Блог на сайті UBR

Про автора: Р. Демчак, президент Всеукраїнської громадської організації «Захисту прав споживачів фінансових послуг», власник корпорації Ukrainian Business Group

Захист фінансової потреби.

Конституційний Суд України 10 листопада виніс рішення (№ 15-рп/2011) про поширення норм закону «Про захист прав споживачів» на позичальників не тільки на стадії укладання кредитного договору, але і під час його виконання. Тобто, згідно зі ст. 11 згаданого закону громадяни мають право протягом певного терміну відкликати згоду на укладення договору без пояснення причин. А також не сплачувати додаткові збори і комісії, не зазначені в договорі або домогтися скасування неправомірного підвищення оплати за обслуговування кредиту. З жовтня минулого року позичальники були позбавлені цих можливостей завдяки забороні Верховного Суду (ВСУ), що узагальнив судову практику і виніс своє рішення.

Крім того, споживачів фінпослуг захистили від суспільного поширення інформації про невиконання боргу, що фактично забороняє колекторську діяльність, оскільки передача інформації про позичальника

третім особам може стати причиною судового розгляду. Це допускається лише по відношенню до бюро кредитних історій, оскільки кредитна установа може використовувати персональні дані позичальника тільки для оцінки його фінансового становища. Утім, діяльність колекторів і так хочуть заборонити (законопроект № 9379 від 01.11.2011 р.).

Позичальник може також спробувати в суді довести, що банк не надав йому інформацію в письмовому вигляді про переваги і недоліки запропонованих схем кредитування. Можна заперечити правомірність кредитного договору, якщо він має на увазі плаваючу ставку, оскільки зміни до Цивільного кодексу узаконили її лише нещодавно (правки внесені 22 вересня).

Враховуючи, що найчастіше суди виявлялися на боці банкірів, такі зміни можуть кардинально змінити ситуацію. Проте, потрібно пам'ятати, що через суд можна лише домогтися повернення зайво сплачених коштів на обслуговування кредиту.

Санкції на фінустанови згідно зі ст. 23 закону про захист прав споживачів (відсутність необхідної, доступної та достовірної інформації про продукцію) можуть бути накладені окремо – за ініціативи управління у справах захисту прав споживачів.

У перспективі справу можна буде не доводити до суду з усіма іншими фінустановами (крім банків). Держфінпослуг розробила законопроект про досудове вирішення спорів між споживачами фінпослуг і фінансовими установами. Його суть – створення інституту спеціальних фінансових омбудсменів, які візьмуть на себе зобов'язання досудового розгляду розбіжностей між фінансистами та їхніми клієнтами за умови, що спірна сума не перевищує 200 тис. грн. Але у разі потреби майбутній закон не забороняє паралельно звернутися з відповідним позовом до суду і відстоювати свої права у звичайному порядку (*Захист фінансової потреби // (<http://blog.ubr.ua/finansy/zahist-fnansovo-potrebi-1776>). – 2012. – 03.01*).

Блог на сайті UBR

Про автора: О. Пестрецова-Блоцька, власник компанії «Центр бізнес-технологій TOT»

Про очередные нововведения для плательщиков единого налога.

Поздравления с новым предпринимательским годом представителей малого и среднего бизнеса от налоговых органов стали уже недо-

брой традицией. Очередные новые налоговые правила для малого и среднего бизнеса принимают нас в свои крепкие и дружеские объятия. Это означает – держитесь.

Налоги, естественно, увеличились. Но не отчаивайтесь. Не для всех. Если Вы скромно получаете доход (не прибыль, а весь оборот) до 150 тыс. грн в год (12 500 грн в месяц), не запачкали свои руки эксплуатацией человека человеком и ведёте скромную розничную торговлю с торговых мест на рынках или оказываете бытовые услуги населению (перечень бытовых услуг населению приведен в п. 291.6 НКУ), то платить вы будете практически столько же, сколько и в прошлом году. Вы относитесь по новым определениям к субъектам предпринимательской деятельности первой категории.

Напомню, что в прошлом году единый налог на предпринимательскую деятельность составлял 86 грн. С января 2012 г. ставка 1–10 % от минимальной зарплаты (1073 грн на начало года). То есть платить уже в январе нужно будет (берите по максимуму 10 % – не ошибётесь) 107,3 грн. Это раз. И никто не отменил единый социальный взнос в размере 34,7 % от той же минимальной заработной платы – 372,33 грн – это два. Итого за январь вы должны заплатить налогов 479,63 грн. Что всего-то на 21,3 грн больше, чем было бы, если бы действовали правила прошлого года. Счастливицы.

Если, же вы птица более крупного колибра, то вас-то и попросят раскошелиться. Вторая группа– физические лица-предприниматели, объем доходов: до 1 млн грн; наемные работники: до 10 лиц одновременно; виды деятельности: услуги (только населению и плательщикам единого налога), производство и/или продажа товаров (по всей видимости, любым субъектам хозяйствования, включая юридических лиц на общей системе), ресторанное хозяйство. Ставка для начисления единого налога 2–20 % от минимальной зарплаты плюс единый социальный взнос. Итого 20 % от 1073 грн плюс 34,7 % от 1073 получаем 586,93. Помните (а вернее уже забудьте), что по условиям прошлого года вы бы платили 458,33 грн. Переживите. От суммы среднемесячного максимального дохода (1млн./12=83333) налоги составляют менее 1 %.

Ну, конечно, если, вы уже не знаете, через какое место верблюда попасть в рай, то с вас и причитается. Третья группа: физические лица-предприниматели, объем доходов: до 3 млн грн; вид деятельности: любые, кроме запрещенных для упрощенной системы; наемные работники: до 20 лиц одновременно; ставки: 3 % от дохода для плательщиков НДС или 5 % от дохода для неплательщиков НДС.

Быть плательщиком НДС – не обязательство, а возможность. Ну, если вы хотите сделать приятное своим покупателям.

3 млн грн в год – 250 тыс. в месяц, 5 % от 250 тыс. – это 12 500 грн единого налога плюс единый социальный взнос (372, 33 грн). Итого в месяц 12 872 грн налогов и взносов. А давайте уже не сравнивать с условиями прошлого года. 5,15 % налогов от суммы дохода – разве это не по-божески?

Ну, для владельцев мира – четвертая группа. Юридические лица – субъекты хозяйствования любой организационно-правовой формы, объем доходов: до 5 млн грн; виды деятельности: любые, кроме «запрещенных»; наемные работники: до 50 (среднеучетное количество); ставки: 3 % от дохода для плательщиков НДС или 5 % от дохода для неплательщиков НДС. Вы в шоколаде, так как ставка единого налога в прошлом году была 10 %. Даже не буду считать – сами-сами-сами.

Плательщикам единого налога запрещены следующие виды деятельности:

- организация и проведение азартных игр;
- обмен иностранной валюты;
- любые виды деятельности с подакцизными товарами (кроме розничной продажи ГСМ в ёмкостях до 20 л и розничной продажи пива и столовых вин физлицами);
- любые виды деятельности с драгметаллами и драгоценными;
- добыча и реализация полезных ископаемых;
- финансовое посредничество (кроме некоторых видов деятельности в сфере страхования – см. п.п. 6, п.п. 291.5.1 НКУ);
- деятельность в сфере управления предприятиями;
- почта, связь;
- продажа предметов искусства, антиквариата, организация торгов предметами коллекционирования, искусства, антиквариата;
- организация гастрольных мероприятий;

Некоторые виды деятельности запрещены только физлицам (но разрешены юрлицам плательщикам единого налога):

- сдача в аренду земельных участков общей площадью свыше 0,2 га;
- сдача в аренду жилых помещений общей площадью свыше 100 кв. м,
- сдача в аренду нежилых помещений общей площадью свыше 300 кв. м.;
- техиспытания и исследования (гр. 74.3 КВЕД ДК 009:2005);

– аудит.

Кроме того, не могут применять упрощенную систему следующие СПД:

- любые финучреждения;
- регистраторы ЦБ;
- СПД, в уставном капитале которых совокупность долей юрлиц-плательщиков налогов на общей системе превышает 25 %;
- территориальнообособленные подразделения юрлица-плательщика налогов на общей системе;
- нерезиденты;
- СПД, имеющие налоговый долг.

Понятно, что больше всех увеличение налоговой нагрузки получили типажи 2 и 3. Для того чтобы ощутить точную разницу, рекомендую взять свои личные цифры за пару месяцев прошлого года (минимум-максимум) и увидеть что вас ожидает в этом году.

Но это всё ерунда на фоне начинающегося организационного дурдома – сдача заявлений, определение кодов, новые бланки, новые программы для регистрации, отсутствие книг доходов, без которых вы не можете принимать выручку. А получить книгу доходов, вы можете только когда получите свидетельство о регистрации, а свидетельство о регистрации вы получите спустя 10 дней после сдачи заявлений, определения кодов и вообще, когда в налоговых инспекциях на местах будут сами знать, так что же им делать по новым правилам. Ну почему же всё опять «как-то покострубатому».

Только помните, что в налоговых инспекциях на местах работают такие же люди, как и мы. В большинстве случаев это добрые милые люди, наши друзья, подруги, братья и сестры. И не виноваты в этом празднике неорганизованности (*Неоригинальный новый предпринимательский год // (<http://blog.ubr.ua/praktika-biznesa/neoriginalnyi-novyi-predprinimatelskii-god-1807>). – 2012. – 13.01*).

Для нотаток

Редакційна група відділу
синтезу соціокультурних мережевих ресурсів
Н. Автономова, Т. Дубас,
Л. Степченко, Ю. Шлапак

Комп'ютерна верстка
А. Бергельська

Підп. до друку 17.01.12.
Формат 60x84/16. Друк. офс. Папір офс. Обл.-вид. арк. 3,31
Видається в друкованому та електронному вигляді

Надруковано у НВЦ Національної бібліотеки України
імені В. І. Вернадського
03039, м. Київ, просп. 40-річчя Жовтня, 3